24ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6386 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1907 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1324 24 Janvier 1907 24me année № 6386

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ" ՕՐԱԹԵՐԹԻ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ 80 Ղրշ.
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 108 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ 35 Ֆրն.
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՍԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

20 նաս 1 ղրուշնոց փուլ
1 մեծ.ի նաշուով կ'ընդունուի

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

اره ولك
درعلیه ده غلطه ده اره ولك غزته سی اداره خانه سی

DIRECTION
DU JOURNAL ARMÉNIEN
"ARÉVELK"
CONSTANTINOPLE - GALATA

10 PARAS

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Ժ.Դ.

Բացառիկ Թիւերէն վերջը... բացառիկ ջանքեր պէտք են քիչ մըն ալ դըպրոցներուն կամ ընդհանուր կրթութեան հոգ տանելու, և Ազգ. Հիւանդանոցի պէտքերէն յետոյ պզտիկ մաս-բաժին մըն ալ Ուսումն. Խորհրդի գանձանակին հանելու է՝ սա դադարեալ Կրթական Տեսչութեան վերահաստատութեանը համար, որ վերջապէս Կեդրոն. Վարչութեան մէկ աչքն էր նախակրթարաններուն վրայ, երբեմն չիլ, երբեմն բաց, ամէն պարագայի մէջ, սակայն, ոչ նուազ կարեւոր, ոչ քիչ աւելորդ, ինչպէս պատասխանել սովոր է Ուսումն. Խորհրդին, —ուրիշ ի՛նչ աւելորդ ծախքեր կարելի իմն է երեւան բերել... Տնտես. Խորհրդին նախաձեռնութեամբ, — ասիկա փակագծի մէջ: Բայց փակեալ գիծերու մէջ չի սղմիր սա ճշմարտութիւնը՝ թէ Ուսումն. Խորհրդի անդամներէն չի սպասուիր շրջուն հովուութիւն մը դպրոցներուն վրայ, անհրաժեշտ պայմանի տակ կամ պարտաւորիչ եղանակով: —Ուրիշ բան է՝ եթէ Թաղ. Խորհուրդ մը պզտիկ կրթական գործի մը համար յատենի բացատրութիւն տալու հրաւէր ստանայ Ուսումն. Խորհրդէն, և չհաճի իր ներկայութեամբը մեծ պատիւը ընել Ազգ. Վարչութեան մէկ Տեսուչ մարմնին, և այն երրորդ անգամ Պատրիարքարանի հրաւէրով կոչուելէ վերջը, ինչպէս պատահած է Նախորդ Ուսումն. Խորհրդին. վա՜յ Գալաթիոյ Թաղին Նախկին Թաղականութիւններէն մին, որ գիտցած էր վեր բռնել իր արժանապատուութիւնը... Պատրիարքարանի օրէնքին ոգւոյն հանդէպ: —Այս ալ կէս փակագծի մէջ, ո՛վ չուառութեան: Միայն թէ ո՞ւր փակուած է այն գիտողութիւնը զոր Տարեկան Տեսութեան մը առթիւ, Մանզումէի աւագ Խմբագիրը ջա՛ա իրաւամբ ըրած էր անցեալ օր Հայերէն լեզուի ուսուցման մասին մեր նախակրթարաններուն մէջ: Այս դիտողութիւնը փակագծի մէջ չպիտի սեղմէր, որովհետեւ Խմբագրին քրքրած խնդիրը, հին թէ նոր, մեր մայրենի լեզուին քայքայման կամ գձձութեան կը վերաբերէր, բաներն ալ վա՜յ մեր նոր սերունդին մեծագոյն մասին հայերէնի հաշմութիւնը կամ ջղագրգիռ վիճակը: Գրական տաղանդի նկատմամբ ըսելիք չունիմ. անիկա արդէն պայծառապէս կը փայլի... վկայականաբաշխութեան հանդէսի մէջ ի Գումգաբու, երբ ուսուցիչը՝ իր չքնաղաւարտին բերնով կուզայ հրամցնել մեզ մի քիչ կայա, լոյս, բոյս և... բաւական Թանձրացանգեալ գլխու արդիւնք մը նորանձոյլ: Բա՛յց նորութեանս:

* *

Բայց... Շամփօըը մէկ կողմ այսօր, —անիկա շատ բանի մէջ պէտք կ'ըլլայ ինծի, — պարզ խնդալու գործ չէ այս մայրենի լեզուի ուսուցումը մեր Նախակրթարաններուն մէջ. ուրեք ուրեք լալու գործ է տեսնել ուսուցիչներ որոնց իւրաքանչիւրը իր կարգին աշխարհաբարի քերականութիւն մը կը բերէ դպրոց, երբեմն դասագրքի վրայ, երբեմն ձեռագիր և երբեմն ալ... հիմաւուրց: Հայոց Հասրհմուիրեն՛ըը. — անոնք չահավաճառ եղած են զանազաններու հաշուոյն. բայց ուսանող տղոց հաշուոյն ո՛չ մէկ նկատում. լեզուական միակերպութիւն կամ գաղափարներու նորութիւն և բացատրութեանց յստակութիւն՝ առանց բաներ կը զոհուին համդարտօրէն... աւելի տամորդ գրավաճառին, և սակաւ չեն այնպիսիներ ալ՝ որ սա ըսածներէս բան չեն հասկնար, ամենևին ընտրողութիւն չեն կրնար ընել դասագրքերու մէջ, բայց կրնան քաջ ընտրութիւն ընել այս կամ այն հեղինակին ախտածելու գործին մէջ: Հին հայերէնին կամ պարզապէս Ս. Գրոց լեզուին ուսուցման գալով, որչափ ալ ծովածաւալ բան կարելի ըլլայ քաղել իբրեւ դասագիրք նախակրթարանի տղոց, պիտի ըսեմ բան մի հակիրճ եւ համառօտ. պիտի գայ օր, և այս ոչ շատ հեռու, Հին լեզուն անզգալապէս վտարուած պիտի գտնենք մեր դպրոցներէն, ո՛չ թէ անոր համար որ վտարել ուզած ըլլանք, այլ անո՛ր համար որ... Հին լեզուին ուսուցիչ չպիտի կարենանք գտնել:

* *

Աս ալ, եթէ կ'ուզէք կարճ կապել, կը յանձնենք մեր Ուսումն. Խորհրդին նկատառման և... վարդերու մէջ կ'անցնինք նստիլ հանգարաւիկ... փուշերն ու դառնակները թողլով Խորհրդին, այսինքն երկարաձգելով Կրթական Ծրագրին վաւերացումը, — զոր իր Նախորդը պատրաստած ու մատուցած էր, — չաւելով սիրտ ներկայ Խորհրդին վերաքննելու կազմական կանոնագիրը, — որ շատ մը կէտեր ունի բարեփոխելի, — պատրաստելու Ներքին Կանոնագիր մը, բոլոր դպրոցներու համար պարտաւորիչ եղանակով գործադրելի, — Թողլով որ ուզուածին չափ մեղադրուին Խորհրդի անդամները հաւաքաբար, կամ լքում պատճառելով ամբողջ Խորհրդին՝ իր օգտակար ըլլալու ջանքերուն մէջ, և վերջապէս, քըռըմն մասանցը չերկարելու համար... պզակոնտ ու պախաճրճամ հրամցնելով Ուսումն. Խորհրդին և ամէն ուրբաթ օր, ժամը եւրոպական 10ին, հրաւիրելով զանի Գալաթիոյ գեղեցիկ Խորհրդարանը, բաբապանի մը գոհացմանութեամբ, ուսուցչական պահանջքներու և թաղականական գօշաքաղութեանց համընթացիկ գործերով պարապելու, երկու երեք ժամ անդադար:

* *

Դպրոցական Տեսուչներուն ալ ըսելիք շատ կայ այս մասին. անոնց մէջ պարկեշտ ու պարտաճանաչ եղողներուն գովութեան հարկը վճարելէ յետոյ, Ծնողականներուն և Ազգ. ուսուցիչներուն, — որոնց Թիւը մատի վրայ չէ որ կը համրուի, — կրնայ ըսուիլ նախ և առաջ թէ չողոքորթութիւնը զիրենք չի բարձրացըներ, և ոչ ալ կրնայ հաստատել իրենց Թեկնածուին վրայ, անձնական արժանապատուութեան գիտակցութիւնն է մանաւանդ որ կրնայ ապահովել իրենց պաշտօնի տեւականութիւն, յարգանք ու համակրութիւն և մանաւանդ այն միւս Թանկագին բանը... prestige: Երբ Թաղականը կամ հոգաբարձուն կ'այցելէ դպրոց, օրինակի համար, քառասուն կոտր ըլլալէ առաջ պակաս ինչ խորհելու է թէ ուսանողութիւնն ալ... հոգեբանութիւն գիտէ և կը զգայ իսկոյն թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ իր Տեսչին խելքի պտուկին մէջ, և Թուաբանական Համեմատութեան կանոնին ուժով կրնայ հաշուել, և չա՛ւ ճշդիւ, թէ չողոմաբարութիւնը ուղիղ կը համեմատի ապիկարութեան հետ... «zéro a ajuscule»ի հետ, և համակ խտոր՝ ձեռնհասութեան ու պատասխանդիր զգացմանց հետ. Թէ քաղաքավարութիւնը չափ մը ունի՝ ուրկէ աւելին... յոյնչուքենէ է, և որ չարագոյն է քան զամենայն՝ վնասակար իսկ է ուսանողութեան նկարագրին, զոր կը յուսան բանդէտ ծնողք կազմուած տեսնել իրենց զաւկին վրայ, դպրոցի մէջ: Թաղականը կամ հոգաբարձուն անգամ, որ յաճախ կը սիրեն չմօրիլ չնթումէ կամ տափակ քաղաքավարութենէ, երբե՛ք դպրոց այցելելով... օր կորանցուցած չեն ըլլար երանելի Շամփօըին պէս, որուն խօսքը առաջադրած էր չընել սակայն այս անգամ, — երբ տեսնեն դպրոցին Տեսուչը գրեթէ ծնրադիր... տընտեսին կից, վարժարանին մեծ դրան առջեւ, ողորմուկ, պաղատուկ, ձեռն ի պորտ:

ԱՐԷՏ

ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՅՕՐԻՆՈՂԸ

«ՄԸՆԹԼԻ ՄԻՒԶԻՔԸԼ ՌԻՔՈՐՏ» անգլիական էն նշանաւոր երաժշտական թերթերէն մէկը, իր վերջին թիւին մէջ «Բնութիւնը եւ Յօրինողը» խորագրին տակ շատ գեղեցիկ յօդուած մը կը պարունակէ: Այն վստահութեամբ թէ այդ գրուածքը պիտի բաղդատուի նաեւ մեր ընթերցող հասարակութենէն, մասնաւորապէս երաժշտասէր դասակարգէն, կը փութանք ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնել **ԱՐԵՒԵԼՔ**ի ընթերցողներուն.

«Բնութեան ճանաչումը, ինչպէս կ'ըսէ Տօքթ. Յօնսըն, բանաստեղծի մը աշխատութեան կէտն է:» Առանց այս ճանաչումին, բանաստեղծը արուեստական նմանութեանց լաբիւրինթոսներու և կամ կեղծ զգայնութեանց մէջ կը կորսուի:

Շինող մըն է ան որ կը շինէ աւազին վրայ, երգող մը՝ երգելու առանց պատճառ մը ունենալու, սիրահար մը՝ առանց սիրոյ առարկայ մը ունենալու, էակ մը՝ առանց իր գոյութիւնը ըմբռնած ըլլալու. Եւ եթէ այսպէս է բանաստեղծին համար, որ յաճախ նիւթական իրողութեանց ու միջադէպերու հետ կը պարապի, շատ աւելի ճշմարտութիւն մըն է ձայնի բանաստեղծին համար, որուն արուեստը է՛ն բարձր և է՛ն ազնիւ յուզումները արտայայտելու միջնորդն է:

Բանաստեղծը և երաժիշտը միշտ իրարու նմանութիւն և մերձաւորութիւն մը ունին, նոյն իսկ երբ իրենց արտայայտութեան կերպերը չափազանցօրէն տարբերին իրարմէ, — իւրաքանչիւրը պէտք է արդէն դէպի սիրտ խօսի:

Ձայնի բանաստեղծը, իր ընկերէն ոչ նուազ, պէտք է բանայ ինքզինքը իր շրջանակին ազդեցութեանցը, ի՛նչ և ո՛ւր որ ալ ըլլան անոնք, և պէտք է սորվի արտայայտել զանոնք, ո՛չ իրենց արտաքին այլ իրենց է՛ն խոր և է՛ն ներքին ոգիովը: Ճիշդ ինչպէս որ բանաստեղծը գեղեցիկ դաշտանկարի մը ուրուագծերը և գոյնի ազդեցութիւնները կրնայ նկարագրել և կամ միայն վերյուշել անոր տեսքին առթուած ուրախութիւնը, միեւնոյն կերպով ալ կրնայ միտքը բերել իր լսած ձայները և կամ պարզապէս արտայայտել այն յուզումները, որոնց նոյն իսկ այդ ձայները ծնունդ տուած են:

Բնութիւնը ինքնին է՛ն մեծ և է՛ն նշանաւոր յօրինողներուն (composer) քով շատ մը ձայնի բանաստեղծութեանց աղբիւրը եղած է: Պէթհովէն իր սիրուն Pastoralին մէջ (իր է՛ն նշանաւոր համերգներէն մէկը), բնական ուժերու հետ ուղղակի շփման գալով ներշնչուեցաւ. և հաւանաբար իր միացեալ մեծ գործերէն շատերը, բնութեան հանդէպ իր ունեցած սիրոյն արդիւնքներն էին: Վակներ, իր Der Fliegende Holländerին մէջ գըտնուող փոթորիկին համար, ուղղակի բնութեան դիմեց և առանց սկզբնաւոր նըւագի սահմաններէն դուրս ելլելու, իրապաշտութիւն մը ձեռք ձգեց:

Ճշմարիտ վիպականութիւնն է վերատին, որ հոս երաժշտութեան մէջ ալ մուտ կը գտնէ, որուն միակ աղբիւրը բնութիւնն է ինքնին, և որ բոլոր ճշմարիտ և ազնիւ յօրինումներուն է՛ն նշանաւոր յատկանիշն է:

Այսօր ամէնքս ալ հոգեբաններ ենք և ընդունակ ատելու ինչ որ լոկ արտաքին է: Այսպէս ներշնչումի ի՛նչ աղբիւր ալ գտնանք, կ'ուզենք հոն՝ մինչեւ հոգիին խորութեանցը մէջ ճշմարտութիւն տեսնել: Սրտ՝ բնութեան չափ ի՛նչ բան կրնանք գտնել ալ աւելի լեցուն հոգիով, որքան ալ հոգեբանական երեւոյթ մը ստանանք և կամ զայն տեսնելու համար ուրիշներու փորձառութեան կարօտինք: Բնութեան հոգին ալ պայծառ և զուարթ է և մարդկային հոգւոյն նման չէ բնաձեւուած կեանքի պայքարներով և անտրամադրելիութիւններով: Եւ արդարեւ այնպիսի կողմ մը գտնելու ենք ուր ախորժութիւնն ու Թշուառութիւնը երբեք ներկայ չըլլան: Բնութիւնն ինքնին չափազանց անբիծ ու մաքուր է և իրմէ հոսող ներշնչումի հոսանքն ալ՝ նոյնչափ ջինջ: Բնութեան մէջ սխտաւոր, անձնասէր և կամ տխեղծ եղող բան մը չկայ: Ան այնպէս մը պէտք է լեցնէ մեր կեանքերը, որ մենք մեր գործերուն մէջ կարենանք միշտ յայտնել զայն եւ ուրիշներուն իր բոլոր գեղեցկութեան ու կարողութեան մէջ: Պէտք չունինք ո և է կերպով փոթորիկի մը ձայները և կամ հովերացութեան տակ տերող հառաչներն ընդօրինակելու. բաւ է որ անգամ մը լեցուինք այն գերահրաշ համաշխարհականութեան ոգիովը, ու ալ անկէ վերջ մի միայն բնականը մեզմէ դուրս պիտի ելլէ:

Երաժշտական աշխարհին է՛ն ինքնատիպ հանճարը չկրցաւ իր արուեստին կատարելագործութեանը հասնիլ, որովհետեւ ընկերական կեանքը շատ լաւ գիտէր և բնութեան աշխարհը շատ քիչ կը ճանչնար: Եթէ Մոցարթ իր ազնուապետական շրջանակէն քիչ մը հեռանար և աւելի եւս ընտելանար փոթորկին սաստկութեանն ու լեռնաց սարերուն զովութեան հետ, իր նուագը, որքան ալ մեծ, ա՛լ աւելի մեծ ու նշանաւոր պիտի ըլլար: Պէթհովէն՝ լոյսերուն մէջ արեգակն ու լուսինը կը սիրէր, և թատրոնի ու սրահներու ջահերը իրեն նողկանք կը պատճառէին: Մէնտըլսըն՝ բացարձակ մեծութեան գագաթնակէտին աւելի մօտեցաւ այն կտորներուն մէջ, որոնք Սկովտիոյ և Կալլէսի ծովէն ու լեռներէն և իր երկրին ու Իտալիոյ լճերէն ու գետերէն ներշնչուած էին:

Ինքնութեան ոգին միշտ պէտք է ցուցադրուի ողջամիտ զուարթութեամբ և կամ զօրաւոր ու ընդոյզ հոգեկան յոյզերով, որոնք սխտաւոր ինքնահաւանութենէ դուրս չեն կրնար գալ: Հոն ներելի չէ կանոններ զանց ընել և աւանդութիւններ անտեսել, քանի որ բնութիւնը ինքնին անխախտելի օրէնքներով և անփոփոխ աւանդութիւններով կը կառավարուի: Այդ ոգին ա՛լ աւելի պէտք է ցուցադրուի, խելացիօրէն նկատի առնելով ամէն կանոն և յարգանքի ակնարկ մըն ալ պահելով այն բաներուն զորս մեր նախորդները, ընդունելու արժանի բաներ նկատած են: Ու որքան որ մեր այս բնութեան ուժերուն ուսումնասիրութիւնը երկար ու խորունկ ըլլայ, այնքան աւելի օրէնքի և կարգ ու կանոնի պէտքը զգալի պիտի դառնայ մեր բոլոր ջանքերուն մէջ, որոնք բնութեան իսկ գործերուն մէկ աղօտ ցոլացումը կը կազմեն:

Herbert Antcliffe

Թարգմ. Ա. Յ. ՊԱՌԱՒԵԱՆ

Ս. ԾՆՈՒՆԴԸ ԳԱՒԱՌԻ ՄԷՋ

Երզնկա առաջինը կը հանդիսանայ այն գաւառներէն, որոնք իրենց սառնաշունչ և խիստ կլիմային տակ փառաւոր և ոգեւորիչ արարողութիւններով կը տօնեն «Ջրօրհնութեան Մեծ Տօն»ը, — ինչպէս սովոր են կոչել տեղացիք:

Հրաշալի գերբնական այն յատկութիւնները, որոնցմով կ'օժտեն Ծննդեան օրը, սրբաթոյր դիւթանք մը կ'արտածօրէն գագցեն:

Երկնակամարը իր վճիտ ու անծայրածիր ապաւանանէն՝ օդային սառ ու հեղձուցիչ հոսանքներ առաջ կը բերէ ամէն դի: Արեւը իր շողշողուն գունդով ցուրտի ու փափլի անհուն անջրպետին մէջ կը տուայտի կարծես. ցուրտ մթնոլորտը զայն իր յաւիտենական ջերմութենէն զրկած է: Արեւգալին անզօր ճառագայթները եթերային անսահման արձոյլէն՝ երկրին վրայ կը սուրան, որ ծածկուած է ձիւնէ սպիտակաթոյր Թանձր խաւերով: Անտառներ կազմող ծառեր, պուրակներու չոր կմախքը եղող Թուփեր, փողոցներ յաճախող նրբանցքներ կամ ուղիներ, կաւակերտ երկեանկոյթեան համար մշտնաւորապէս պատրաստուած պուրտաներ, ինչպէս նաեւ ճշգրիտ չէնքեր ու բնակարաններ ամէնքն ալ սա հասարակ իրենց անհրաժեշտ ձիւնափիւռ շղարշը անաղարտ կը պահեն: Ծառերը հեռուէն ձիւնակոյտերու կը նմանին, պողոտաները լքուած գետիններու երեւոյթները կ'առնեն, իսկ անցքերը և փողոցները բնակավայրերու երփնեքներուն բաժանմանց խաբխնները կազմել կը Թուին, որոնց եզերքներէն կը բարձրանան հեզ կապուտաղոյն այն լերկ պատգամաւորները՝ որոնք այս կամ խզճիմէի պատերը ու կողերը կը ձեւացնեն: Անհոգին երկնաբերձ լեռները, որոնք կը բաղկանան Տաւրոսի այլեւայլ շղթաներէն, ամէն կողմէ սպիտակաթոյր Թանձր ձիւնախաւով ծածկուած՝ ձիւնակոյտերու հաստ և անթափանցելի պատնէշներու սքանչելի տեսարանը կը ցուցադրեն, որոնք կը չըրջապատեն՝ ամբողջ Եփրատի գաւառը իր գիւղերով հանդերձ, ձեռը ութը ժամ հեռաւոր միջոցներով: Այս լայնատարած ագարակ տեսարանը մութի ու ծուխի ճերմակ զոլորշիներ կ'երկարաձգէ օդին մէջ, որոնց նուրբ ծուէնները կ'անհետանան անմիջապէս պարզ երկինքին տակ:

Ծննդեան օրը այս ձմեռնային տեսարանները աւելի միսթիք ազդեցութիւններով կը ներգործեն մարդուս վրայ:

Փիլեխուան մէջին լռութեան մէջ կ'իմացուի կոչնակներու ու անդադրելիօրէն հնչող զանգակներու Թաւ ու Թըրթռուն ղողանջիւնները: Ամէն ոք գէպ Թէ եկեղեցիներուն զանգակներն են որ անընդհատ կը հաւհափին մթնոլորտին զգայուն խաւերը: Տեղացիներուն կրօնասիրական եռանդը Ծնունդի Ս. Գիշերուան ազդեցութենէն վերարծարծուած է և ջերմեռանդութեան զգացումները կրկնապատկուած:

Միթէ կարելի՞ բան է զանգակին կոչը զգեւսնել և չպատասխանել «Ի Տուն Տեառն» հրաւէրին: Լոյսերը արդէն առջի իրիկուընէ վառ կը մնան տանը ամէն մէկ խորչերուն մէջ. շատեր կ'աղօթեն գիշերն ի բուն անքուն անցնելով, որպէս զի կարող ըլլան ժամանակին զանգակին հրաւէրին պատասխանել և եկեղեցի փութալով իրենց մասնաւոր մոմերը վառել, մէկ ձեռքերնին համրիչ առած, իսկ միւս ձեռքերնին ալ աղօթագիրք:

Արդէն ամէն հաւատացեալ, զանգակներու ձայներէն մէկ երկու վայրկեան վերջ, պատրաստ կ'ըլլայ Տիրոջ փառաբանութեան մասնակից ըլլալու և երկրորդ զանգակահարութեան արդէն եկեղեցին գտնուելու:

Արդէն եկեղեցիները լեցուած են ժամանակին հոծ բազմութիւններով: «Առաւօտ լուսոյ»ի հոգեշունչ ու քաղցրաբարբառ շարականին առնեն՝ գրեթէ բոլոր քաղաքացիները ամենամեծ մասամբ ներկայ կ'ըլլան: Հոգեթով և սրովբէաբարբառ երգեցողութիւնները՝ բուրվառներուն արտադրած խնկաբոյր ամպէ ծուէններուն մէջ խառնուած՝ իրենց եղանակները կը վերացընեն, որոնք Հայ Եկեղեցիին յատուկ են, և եղական հրապոյր մը կը ստանան երբ քարերին ետեւ գրուած հնամենի երգեհոնի մը օւկի մը անհրաժեշտ դերը կուգայ կատարել:

Լուսնալու մէկ երկու ժամ մնացած՝ Մկրտութեան արարողութիւնը կը սկսի: Ժամերգութիւնը ոչ նուազ հրաշալի կ'ըլլայ. հաւատքով արբշիռ միեւնոյն ջերմեռանդները կրօնական նոյն յոյզերով զեղուն են: Եկեղեցին ամբողջ լուսակոյտ մը դարձած է կարծես. ոսկեէ և արծաթէ խաչերով, աւետարաններով և աշտանակներով ինչպէս նաեւ Թանկ և հնամենի ակերներով պճնուած խորանները՝ իրենց շողշողուն լոյսերով շլացուցիչ և առինքնող տեսքեր կը ցուցադրեն, արծաթ կանթեղները իրենց աղօտ լոյսերով և նրբաբանդ պլպլուն բիւրեղներով զարդարուած ջահերը իրենց պլպլացող լոյսերով՝ ցանկուցիչ կը դարձնեն եկեղեցւոյ կամարներուն վրայ քանդակուած կամ ջրաներկուած խորհրդաւոր պատկերները:

Արծաթ կոնքով վճիտ ու անարատ ջուրը կը զետեղուի խորանին առջեւ, որ մասնաւորապէս բերել տրուած է Եփրատ գետէն գիշեր ժամանակ, Թէպէտեւ քաղաքին մէջ անհամար աղբիւրներ կան. պատարագիչը Ս. Խաչը կը մխրճէ կոնքին մէջ, մասնաւոր աղօթքներով և երգեցողութիւններով:

Երբ ամէնէն վերջ Հաղորդութեան արարողութիւնը կը սկսի, ամէն ոք՝ խորին հաւատքով և ակնածանքով՝ կը մերձենայ դէպ ի սեղան, ուրկէ վերջ Ս. Մկրտութեան ջուրէն կը խմէ դգալ մը և կ'օծէ աչքը, ճակատը և մազերը, և միասին բերած շիշի մը մէջ լեցնելով՝ զայն տուն կը տանի և կը պահէ ամբողջ տարուան ժամանակամիջոցին, ապագային ո և է հիւանդի մը իբր դարման հասցնելու համար: Չմոռնանք չյիշել Թէ Ս. Հաղորդութեան մասնակից եղողներէն ոմանք

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (46)

[illegible]

Գեղանի Կոմսուհիի Մը
ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ
ԳԱՅԼԵՐՆ ՈՒ ԳԱՌՆՈՒԿԸ

Զ.
ԴԻՇԱԿԵՐ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԸ

Մեղմաձայն յարեց Նաթալի, Թէեւ կոմսին կողմէ լսելի եղան սա խօսքերը.

—Այդ կասկածը կ'ը սպաննէ զիս... Զաւակներս շատոնց պիտի դադրեցնէին իրենց սէրը՝ եթէ երբեք ես չըլլայի... Դուն ամէն բան չես գիտեր... Անոնք վիրաւորուած կը զգան իրենց առնական արժանապատուութեան մէջ, նուաստացուցիչ դերքի մը մատնուած ըլլալով հոս... Այդ բանին վրայ իրենք չեն ուզեր անձամբ գանգատ յայտնել քեզի, որովհետեւ շատ կը սիրեն: Զայրոյթ ուղէին մեկուսացած և այնքան տխրադին կեանքը վրդովել այդպիսի պահանջումով մը...

—Ամէն բան յայտնէ՛, ի՛նչ Թերութեան մէջ գտնուած եմ անոնց հանդէպ:

—Միթէ յանցաւոր հանեցի քեզ: Ինչ բան կը պարտիս անոնց: Ոչինչ: Երբ Թշուառութեան մէջ կը գտնուէինք, քովդ առիր զանոնք, և անկէ ի վեր պերճ ու յղփացեալ կեանք մը կը վարենք... Բաւական չէ վարձատրեցիր այն սէրը, որով շրջապատեցին քեզ, մեր հոս անցուցած տարիներուն մէջ:

—Նաթալի՛, ըսաւ կոմսը յանդիմանական շեշտով մը...

—Իմ մասիս չեմ խօսիր, յարեց այրին ոգեւորուելով: Զաւակներուս վրայ միայն կը խօսիմ: Ինծի համար, աշխարհը հիմնուած է քու անձիդ և տղոցս վրայ: Ուստի պէտք է կանխաւ իմաց տամ քեզի: Պէտք չէ յուսալ որ միշտ քովդ պիտի ունենաս զաւակներս:

—Դղեակէն հեռանալու մտադիր են միթէ:

—Այո՛, ինչպէս ըսած եմ քեզ առաջ: Բայց վար դիր: Հիմա բան մը չեմ կրնար ընել անոնց կամքին դէմ:

—Բայց ինչո՞ւ համար:

—Որովհետեւ երկար ատենէ ի վեր իրենց շուրջը ակնարկութիւններ կը լսեն, որոնց իմաստն ալ կը հասկնան: Այս կողմերը ամէն մարդ գիտէ Թէ անօթութենէ ազատեցիր զանոնք, ու միշտ այդ բանը կը յիշեցնեն անոնց... Տակաւին չեն վարժուած քեռորդիներդ նկատելու, քու արիւնէդ սերած քրոջդ զաւակները: Առաջնակարգ մարդկանց կը համարուին անոնք, ուրիշ մարդկանցմէ աւելի երջանիկ և որոնց ազնուօրէն կը շռայլես ողորմութիւններդ:

—Նաթալի, կը չափազանցես... Միթէ բուն զաւակներուս պէս չե՞ն սիրուիր հոս:

—Անշուշտ քեզի համար... բայց ո՛չ ուրիշներու համար... Մուրացկաննե՜ր, կ'ըսեմ քեզի, և աղքատիկ ազգականներ զորս սեղանդ կ'ընդունիս, քիչ մը աւելցուք կերակուր տալու համար: Ասիկա այնքան ճշմարիտ է որ ամէն ոք կ'ուզէ արհամարհել զանոնք... Եւ ա՛ն ինչո՞ւ համար սպանութեան փորձ մը կատարեցին անոնց վրայ... Կիսամեռ վիճակի մէջ դղեակ բերին զաւակներս...

Նաթալի սրբեց արցունքները:

Ճշմարիտ արցունքներ էին ատոնք, որովհետեւ այրին ուզած ատեն արտասուելու արուեստը շատ լաւ գիտէր:

—Ինչո՞ւ համար ինծի բան մը չըսիր այդ մասին:

—Ինչո՞ւ վիշտ պատճառենք քեզի: Ընդհակառակը ամենափոքր տառապանք մը իսկ խնայել կ'ուզենք: Եթէ հարցումներ ուղղած չըլլայիր ինծի, բան մը չպիտի ըսէի... Տղաքս քու ախտակամութիւններուդ վարիչները չեն համարուիր բնաւ..., Առաջին տարիներուն, զգուշաւոր վերապահութիւն մը ցոյց տուին անոնց նկատմամբ... յետոյ սկսան ընդվզիլ... Շատ մեղմ ընթացք մը բռնեցին սկզբան, ինչ որ ակարութիւն համարուեցաւ: Երբ սկսան խստութիւն ցոյց տալ, սպառնալիք եղաւ իրենց... Այն ատեն ամէն ոք սկսաւ տղոցս երեսն զարնել թէ քու ողորմութեանդ շնորհիւ կ'ապրին անոնք, և թէ Թշուառութեան պիտի մատնուին, եթէ երբեք զլանայիր ողորմութիւնդ...

—Աստուա՛ծ իմ, ի՞նչ կ'ուզես որ ընեմ:

—Ինչ որ սիրտդ, կամ աւելի ճիշդ կ'ըլլայ ըսել, արդարութիւնը և շահերդ կը ներշնչեն քեզի, ըսաւ Նաթալի, աչքերը խոնարհեցնելով, որպէս զի չնշմարուի աչքերուն շողիւնը... Եթէ երբեք որոշում մը պիտի տաս, եղբա՛յր, աճապարէ... Թերեւս շատ ուշ մնացած է...

—Շա՛տ ուշ մի, պատասխանեց կոմսը անձկութեամբ:

—Այո՛, զաւակներուս սիրտը կոտրած է իրենց կրած նուաստացումներուն պատճառաւ: Օ՛հ, ապերախտներ չեն անոնք: Ուզեցին հոս մնալ, մինչեւ վերջը դիմադրելով: Սակայն կը հասնի ատեն մը երբ բաժակը մինչեւ բերան լցուած ըլլալուն համար, կը սկսի Թափիլ... Այդ վիճակին հասած են Միշէլ ու Լօրան... Այս պարագան իրենցմէ չիմացայ, այլ ուրիշներէ... որովհետեւ խեղճ տղաքը կը քաշուին ինծի հաղորդելու իրենց ծրագիրը:

—Բայց ի՞նչ կ'երազեն անոնք:

—Երազ մը չէ ալ եւս: Պատրաստ են մեկնելու:

—Ո՞ւր կ'երթան:

—Իմացայ որ քանի մը օրէն Մ. Նահանգները պիտի ուղեւորին, ուր պիտի կրնան դիւրաւ գործ գտնել, քանի որ կորովի, բանիմաց ու գործունեայ երիտասարդներ են... Ինչ որ ձեզի կը հաղորդեմ, գաղտնիք մըն է տակաւին... Բարեկամներու շնորհիւ իմացայ այդ գաղտնիքը, որոնց դիմած են զաւակներս, դրամ խնդրելով, որպէս զի պէտք եղած դրամը ունենան, մինչեւ որ գործերնին կարգի դնեն հոն... Հաւաքած դրամնին մեծ բան մը չէ... քանի մը հազար ֆրանք...

—Նոյն իսկ մտքերնուն չէ՞ անցած ինծի դիմում ընել...

—Կրնայի՞ն այդ բանը ընել, քանի որ ամէն բանէ առաջ կ'ուզէին գաղտնի պահել իրենց որոշումը... Մնաց որ, հպարտ ալ են... Արդէն իսկ շատ բան ընդունած են քենէ...

—Թոյլ չեմ տար որ՝ մեկնին անոնք...

—Պիտի մեկնին, եղբա՛յր, որովհետեւ կ'ուզեն իրենց անձնական ազատութիւնը ձեռք ձգել, մինչ հիմա ստրուկ են...

—Այո՛, ապերախտ են անոնք, ապերախտ...

—Ոչ, մարդ են անոնք. ցաւ կը զգան իրենց բաժանումին վրայ, որովհետեւ կը սիրեն քեզ... Եւ ես ալ, որ այնքան կը սիրեմ քեզ և այդ բանին վրայ չես տարակուսիր հարկաւ, միթէ դժբա՞խտ չեմ...

—Ապերախտ են, կ'ըսեմ քեզի...

Ձգենք որ դղեակէն հեռանան անոնք, և երբ արկածալից կեանք մը վարելէ յետոյ վերադառնան ընտանեկան յարկը, ինքզինքնին երջանիկ պիտի զգան:

Նաթալի պահ մը լուռ մնաց, աւելի կէտ մը տալու համար իր խօսքին: Անտարակոյս վերջին պահած էր իր վճռական փաստը:

—Ոչ, եղբա՛յր, անգամ մը բաժնուելէ յետոյ չպիտի վերադառնանք ալ եւս...

Սոսկումի ճիչ մը արձակեց կոմսը:

—Դո՞ւն ալ պիտի լքես զիս:

—Անոնց մայրը չե՞մ միթէ... Հակառակ ամէն բանի, ուրախ էի հոս, որովհետեւ հպարտ կին մը չեմ և բնաւ չեմ խորհիր այն նուաստացուցիչ կացութեան վրայ, որուն մատնուած եմ քու բարիքներուդ պատճառաւ... Ձեր բոլորին քով ապրելով հրճուանք կը զգայի... բայց քանի որ տղաքս Թշուառութեան գիրկը կ'իյնան, քանի որ բուռն պայքարի մը անձնատուր կ'ըլլան՝ իրենց օրապահիկին համար, կրնա՞մ վհատութեան մատնել զանոնք... Եւ երբ իրենց բնակարանը վերադառնան սրտով ճմլուած, մարմնով յոգնած, պէ՞տք չէ որ իրենց մօր սէրը վայելեն, որոնք վաղուան ապրուստին համար պիտի կազդուրէ զանոնք:

(Շարունակելի)

նոյն իսկ ամբողջ «Յիսնակաց» ժամանակամիջոցը պահելով և ծոմով կ'անցընեն և վերջին պահքի շաբաթը որ մի միայն Ծննդեան յատկացուած է՝ բոլորովին ծոմով։ Ամէնէն աւելի ընդունելի այն կը նկատուի որ՝ ամբողջ Նաւակատիքի օրը ծոմ պահելով՝ առանց իրիկուան պահքը լուծելու՝ առաւօտեան Հաղորդութեան մասնակից կ'ըլլայ։

Եկեղեցին առաւօտուընէն վերջ ամէն ընտանիք՝ շնորհաւորական այցելութիւններու կանխահոգութեամբ կը սկսի։

Քանի մը ժամ վերջ Ծննդեան չքեղ սեղաններ կը պատրաստուին. աղգականներ և բարեկամներ յատուկ հրաւէրներ կը ստանան այս սեղանին մասնակից ըլլալու, ուր կը բերուին մսեղէն և լուլու համադամ կերակուրներ և կարագեղէն ու կոյս մեղրի խորխոխով պատրաստուած անսորժադրդիւ «կաթա»ներ և «ձաչ»եր։ Մառանին մէջ պահուած սքանչելի վարդագոյն գինիները իրենց տեղը կուգան գրաւել սեղանին վրայ և իրենց յանկուցիչ Թոյրով սեղանին ցայտուն զարդը կ'ըլլան։ Փոքրիկ տղաք սիրգամ իրենց մեծերէն գինարբի բաշարիկ շնորհքին կ'արժանանան, ընտանիքին միւս անդամներուն հետ միասին։

ԱՐՇԱՒԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ

Ֆրանսայի Մանտի Թիմին կրօնական Թերթը սաշէս կը խօսի եպիսկոպոսներու ժողովարանը մասին. — «Ֆրանսացի եպիսկոպոսները պիտի լուծեն սա դժուարութիւնը. — Եկեղեցին մէջ ապահովել քահանայագործութեան շարունակականութիւնը, և հիմակուընէ վստահ ենք որ լուծումը պիտի գտնեն։ Ասկէ զատ կայ նաեւ կրօնքի պաշտամունքը ապահովելու պարագան. միթէ հրապարակա՞ւ պիտի ըլլայ՝ այսինքն թէ թոյլ պիտի տրուի՞ որ վայելենք մեր եկեղեցիները և ո՞րքան ատենի համար։ Եթէ հալածումը սաստկանայ, ինչ որ պէտք է նախատեսել, հարկ է կանոնական միջոցներ ձեռք առնել՝ մասնաւոր ձեւի տակ կրօնքի պաշտամունքին շարունակութիւնը ապահովելու։ Համաձայնութիւնը առաջուընէ գոյացած կ'երեւայ։ Այդ մասին շատ որոշ նշաններէ կրնանք գուշակել տրուելիք որոշումը։ Մեր եկեղեցիներուն մէջ կրօնքի հանրային պաշտամունքը պիտի շարունակուի, մինչեւ որ մեզ բռնութեամբ դուրս հանեն։ Յետոյ պիտի որոշենք ընելիքնիս. բայց ֆրան-մասոնները թող պատրաստուին, ուզեն թէ չուզեն հոգաբացականները առաջուան պէս կրօնական ուսուցում պիտի ստանան։ Հիւանդներու պիտի օգնենք, Եկեղեցւոյ Խորհուրդները պիտի կատարենք և պատարագ պիտի մատուցանենք։ Կը մնայ երրորդ խնդիր մը. կղերին ապրուստը՝ Թոշակներուն դադրելէն ետքը։ Եթէ հաւատացեալներու և կղերականներու մէջ այդ մասին մտահոգութիւն ունեցողներ կան, կրնանք զանոնք վստահեցնել։ Առաջուան պէս կարելի է քիչ մը աւելի նուիրեալ պիտի ապրինք քրիստոնեաներու բարեսիրութեամբը. ի՞նչ փոյթ ունի։»

— Տրպլէնի արհեստապետութիւնը, անցեալ օր, երկրի դէմ 43 ձայնով քուէարկեց բողոք մը՝ «Ֆրանսայի մէջ կրօնական ազատութեան մասին եղած բռնաբարումին դէմ»։ Նոյն արհեստապետութիւնը, այդ բողոքին մէջ, կ'ըսէ. — «Կը ցաւինք Ֆրանսայի կառավարութեան կողմէ եղած ճիգերուն վրայ՝ ջնջելու քրիստոնէական աւանդութիւնները երկրի մը մէջ, որուն համար այնքան Իրլանտացիներ պատերազմած ու մեռած են։ Կը խնդրենք Լորտ-քաղաքապետէն Ֆրանսայի մէջ ձեռնհաս իշխանութեան ուղղել բողոք մը՝ Բարիզի իրլանտական քոլէժին նկատմամբ ըլլալիք միջամտութեան դէմ»։ Միւս կողմէ Տրպլէնի միութենական ընկերակցութիւնը որոշում մը տուաւ թէ Տրպլէնի արհեստապետութեան արարքը ցոյց կուտայ թէ որքան անհնարին պիտի ըլլայ գործադրել իրլանտական ծրագիրը։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը երկու դատ բացաւ Սան-Ֆրանչիսքոյի դպրոցական իշխանութեանց դէմ՝ Ճափոնի հետ կնքուած դաշնագրութեան տրամադրութիւնները գործադրելու նպատակով, որոնք Ամերիկացիներուն հաւասար դպրոցական առանձնաշնորհումներ կուտան Ճափոնցիներուն։ Այդ դատերուն մէկը բացուած է Քալիֆորնիոյ գերագոյն ատեանին առջեւ ճափոնցի տղու մը անունով, որուն համար վճիռ մը կը պահանջուի՝ ընդունելու հանրային վարժարանի մը մէջ, ուրկէ վտարուած էր՝ Քալիֆորնիոյ հանրային կրթութեան յանձնաժողովին հրամանով։ Միւս դատը բացուած է նոյն յանձնաժողովին անդամներուն, վարժարաններու ընդհանուր Տնօրէնին և Սան-Ֆրանչիսքոյի զանազան վարժարաններու գլխաւոր ուսուցիչներուն դէմ՝ արդարութիւնը հաւասարապէս չգործադրելուն համար։ Այդ երկու դատերուն մէջ Մ. Նահանգաց կառավարութեան պաշտպանած կէտը այն է թէ ճափոնցի դպրոցականներու վտարումը յայտնի բռնաբարումն մըն է Ճափոնի հետ 1895ին կնքուած դաշնագրութեան, որ երկու ազգերու հպատակներուն միեւնոյն առանձնաշնորհումները կուտայ՝ ամէնէն նպաստաւորեալ ազգին տրամադրութիւններով։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը կը յայտարարէ նաեւ թէ Քալիֆորնիոյ օրէնքը, եթէ պէտք եղածին պէս մեկնուի, չարգիլեր այդ տեսակ վտարում մը, և եթէ արգիլէ, այդ օրէնքը չեղեալ կը նկատուի։

ԻՏԱԼԻԱ

Թայմզի Թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ Հռոմէն.

Ինչպէս կը յիշուի 1901ի Խորհրդարանին նստաշրջանին բացման առթիւ արտասանուած ճառին մէջ ըսուած էր թէ ամուսնալուծման մասին օրինագիծ մը պիտի ներկայացուի։ Յայտնի է նաեւ թէ մայր Թագուհին, Վատիկանի հետ համախորհուրդ, ըրած ձեռնարկին վրայ, Իտալիոյ նախարարութիւնը մոռացումի էր թողած այդ օրինագիծը. Ամուսնալուծման կուսակիցները, սակայն, մինչեւ կը խօսին ատոր վրայ, և ամէն վայրկեան կը յիշեն ճառին յայտարարութիւնը նոյն խնդրոյն նկատմամբ։ Կարելի է նոյն իսկ ամուսնալուծման ի նպաստ կատարուած պայքարին իրական մէկ արտայայտութիւնը նկատել Ուգօ Տօճճա (կին մը) անուն վէպ մը, որ մէկ քանի շաբաթէ ի վեր վիճաբանութեան առարկայ կ'ըլլայ Հռոմի շրջանակներուն մէջ։ Հեղինակին համար, որ անշուշտ կին մըն է ծածկանունի մը ետին ապաստանած, զանազան անզգացի երեւելիներու անունները կը տրուին։ Այսօր բազմաթիւ քաղաքացիներ փութացած էին Բոլէճիօ Ռոմանօ, լսելու Սկիբիօ Սիկէլէ բրոֆէսէօրին հրապարակախօսութիւնը, որուն նիւթն էր. «Իտալական օրէնքներուն թերութիւնները՝ կնոջ հանդէպ»։ Հրապարակախօսը ամէնէն նշանաւոր կուսակիցներէն մէկն է ամուսնալուծման օրէնքին և իր այդ բանախօսութեան մէջ մեծ բաժին մը պիտի տար նոյն խնդրոյն։ Հրապարակախօսութեան սկիզբները անակնկալ կերպով սրահը մտաւ մայր Թագուհին որ պաշտպաններէն մէկն է Բոլէճիօ Ռոմանոյի Ընկերութեան։ Պ. Սկիբիօ Սիկէլէ, այդ ներկայութեան հետեւանքով, հարկադրուեցաւ համառօտել իր բանախօսութիւնը՝ այնքան որ նոյն իսկ «ամուսնալուծում» բառը չարտասանեց։

ՌՈՒՍԻԱ

Բեդեռսպուրկէն կը ծանուցանեն թէ Գերմանիոյ մէջ շրջաբերութեան հանուած կարճ պայմանաժամով գանձատոմսերուն, 286,250 անգլիական ոսկի, փոխարժէքը չորս օրէն պիտի հատուցուի 1906ի նմբտացոյցին տրամադրութեանց համաձայն։ Հատուցումէն ետքը շրջաբերութեան մէջ պիտի մնայ, իբրեւ մնացորդ 1906էն առաջ հրապարակ հանուած գանձատոմսերուն, 5,722,500 անգլ. ոսկիի գանձատոմս գերմանական դրամով շրջաբերութեան հանուած։

—Օտեսայէն ռուսական ցորեններու արտածումը 1906ին եղած է իննսուն միլիոն բութ՝ այսինքն 1905էն տասնեւհինգ միլիոն աւելի։

—Ռուսիոյ պետական խնայողական արկղերուն մէջ 1907 յունուար 14ին, արժէքաւոր տարեկներու գումարը մէկ միլիառ րուբլիէն աւելի էր, առանց հաշուելու տոկոսը որ իննսուն միլիոն րուբլի է։ Միայնդամայն 1906ի վերջերը նոյն արկղերուն մէջ կային 236 միլիոնի արժեթուղթեր։ 1897էն 1907 աւանդներու գումարը կրկնապատկուած և արժեթուղթերունն ալ հինգ անգամ աւելցած է։ 1905ին 106,400,000 րուբլիի նուազում մը կայ, բայց միւս տարին 169,500,000 րուբլիի յաւելում մը կը տեսնուի, որով բացը կը գոցուի և 1904ին հետ բաղդատելով 63,100,000 րուբլիի գումար մըն ալ կ'աւելնայ։ Խնայողական արկղերուն գումարը 1897էն 1907 բարձրացած է 4354էն 6664ի և աւանդ ձգողներու թիւն ալ 2,448,000էն 5,513,000ի։

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Սախալինի կղզիին հարաւային մասը հաստատուած Ճափոնցիները լրագիր մը հաստատեցին Քարաֆթօ Սինբո անունով, որ իր վերջին թիւերէն մէկուն մէջ տառաղանցումը կը կատարէ ճափոնական գործունէութեան արդիւնքներուն՝ Սախալինի մէջ, Փորթսմութի հաշտութեան դաշնագրութիւնը կնքուելէն ի վեր։ Արդէն ճափոնցի բնակիչներուն թիւը 15,000ի կը հասնի։ Քորսաքովսքի մէջ վեց հարիւրէ աւելի տուներ կան, վարժարան մը, շտեմարաններու դասարան մը և հեռագրական ու թղթատարական կայան մը։ Քորսաքովսք ճամբով մը միացած է Վլատիմիրովքայի, ուրկէ մինչեւ Մաութօ ճամբայ մը բացուած է։ Սախալինի հարաւային կողմը դեռ կը գտնուի զինուորական կառավարութեան մը իրաւասութեան տակ, սակայն քաղաքային վարչութեան մը ճիգերը կը պատրաստուին։ Ճամբաներու շինութեան ու նորոգութեան 270,000 եէն յատկացուած է և շատ հեռու չէ այն ժամանակը, ուր շինուած ճամբաները պիտի մրցին Հոքայտոյի ճամբաներուն հետ։ Կառավարութիւնը 1906ին սա հասոյթները ստացած է ձկնորսութեան վայրերէ. առաջին աճուրդի վարձուած ձկնորսութեան 108 կայաններէ 62,289 եէն, աճուրդով վարձուած 112 կայաններէ՝ 480,046՝ այսինքն ընդամէնը 542,335 եէն առաջին տարուան համար։ Նովոյէ Վրէմիա այդ արդիւնքներուն վրայ խօսելով կ'ըսէ թէ Ռուսերուն և Ճափոնցիներուն գործունէութեան միջեւ բաղդատութիւն մը նպաստաւոր չէ առաջիններուն համար։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

Արտաքին գործոց Նախարար Պ. Ռութ, Մ. Նահանգաց արտածման վաճառականութեան յանձնաժողովին մէջ խօսելով, յայտարարեց թէ մաքսային առաւելագոյն և նուազագոյն սակացոյցի կուսակից է և թէ Մ. Նահանգները ու միւս երկիրները այդ ճամբուն մէջ կ'ընթանան։ Բանախօսը, միջազգային յարաբերութեանց մասին, ըսաւ թէ ընդհանուր հակումը կը կայանայ փոխադարձ յարգանքի և լաւ համաձայնութեան մէջ։ Զատագովեց առեւտրական աւելի սերտ յարաբերութեանց հաստատումը՝ հարաւային Ամերիկայի երկիրներուն հետ։ Քարաիբեան ծովը շրջապատող փոքր երկիրներուն համար ըսաւ. —«Զենք ուզեր զանոնք մեզի կցել և չենք ուզեր որ օտար ազգ մը զանոնք դրաւէ։»

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ծանուցուեցաւ թէ Պուքրէշի մէջ ապաքինարան մը պիտի հաստատուի Ռումանիոյ Թագուհիին հովանաւորութեամբ և «Սէնթ-Էլիզապէթ» անունով։ Այդ առթիւ կազմուած Ընկերութիւնը 310,000 ֆր.ի դրամագլուխ ունի, որուն 119,000ը կը պատկանի գթութեան քոյրերու հաստատութեան։ Այդ վերջին գումարը, Թագուհիին կողմէ տրուած, յատկացուած է Կիրա «վիլլա»ին գնման, որ ապաքինարանի պիտի վերածուի։

—Ռումանիոյ Թագաւորը «Էթուալ տը Ռուման»ի ասպետական պատուանշանը նուիրեց Պարսից Մուհամմէտ Ալի Շահին։ Այդ միեւնոյն պատուանշանը տրուած էր վախճանեալ Մուզաֆֆէրէտտին Շահին։

ԶԱՆԱԶԱՆՔ

ԴԱՌՆԱԳԻՆ-ՆԱՒ ՄԸ. — Նիւ Եորքէ կը գրեն. — Անցեալ շաբթու Հնդկաստանէն հոս հասնող Լիխտենֆելս գերման շոգենաւին նաւապետը հետեւեալ զարմանալի պատմութիւնը կ'ընէ. — «Շոգենաւին նաւաստիները, Հնդկաստանէ մեկնած ատենին աժան գինով զանազան կենդանիներ ծախու առին, յուսալով որ լաւ գիներով պիտի կրնան ծախել զանոնք Նիւ Եորքի մէջ։ Կալկաթայէն նաւուն ճամբայ ելած ատեն հարիւրէ աւելի անասուն կար նաւուն մէջ, բայց դեռ Ամերիկա չհասած ամենքն ալ կորան և միայն խեղճ կատու մը մնաց։ Նաւապետը սկովտիական շուն մը ունէր մինչ իր հետ, երկրորդ նաւապետը ծախու առած էր կոկորդիլոս մը, օգնական նաւապետը՝ 12 հատ թութակ, առաջին մեքենավարը՝ այծեամ մը, երկրորդն ալ՝ ականջաւոր երկու օձ թունաւոր. ատոնցմէ զատ նաւուն մէջ կային երեք աղուեսապիկ, երեսուն կապիկ, զանազան խոզեր, մալայական սկիւռներ և բազմազգի գեղեցիկ թռչուններ։ Նաւուն խոհարարն ալ ունէր հնդիկ խոշոր կատու մը որ ընձառիւծի մը պէս գիշատիչ գազան մըն էր։ Նաւը ճամբայ ելլելէն քիչ ետքը այս կատուն որ տակաւ ընտանացած էր իր տիրոջ, յանկարծ խածաւ իր տիրոջ սրունքէն. սա ալ բարկանալով ծեծեց և վռնտեց զայն, որ կերած ծեծէն կատղելով գնաց մահացու կերպով խածաւ առաջին մեքենավարին այծեամը, ապա խածաւ նաւաստիներէն մէկ քանիին սրունքները, և նաւաստիները կատղելով ծով նետեցին զայն։

Կարմիր Ծովին մէջ սաստիկ տապի մրրկէ մը պատճառաւ բոլոր կապիկներուն աչքերը կուրցան և ամենքն ալ մոլեգնեցան։ Արգելափակեցին զանոնք մինչեւ որ անցնի մրրիկը, բայց անոնք վերստին ազատ ձգուելնուն պէս, կատաղաբար աստ անդ մագլցեցին և իրարու ետեւէ ծով նետուեցան իրենց մոլեգնութեան մէջ, մինչեւ որ երկու կապիկ մնացին և այդ երկուքն ալ Սուէզի մէջ նաւաստիներուն ձեռքով ծով նետուեցան։ Մէկ քանի օր ետքն ալ կոկորդիլոսը յարձակեցաւ նաւաստիի մը վրայ, և մահացու կերպով վիրաւորեց զայն. ընկերները այնչափ զարկին կենդանիին գլխուն որ անշնչացաւ։ Սուէզի մօտերն ալ նաւապետին շունը այնպէս անհարկու կերպով հաչեց նաւուն եզերքէն, որ ծովեզերին վրայ կայնող ընիկ մը վախէն հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով ինկաւ խեղդուեցաւ։ Թռչունները, սկիւռները և վայրի կատուները կռուեցան իրարու հետ և առաջին երկուքէն շատերը սպաննուեցան։ Թութակները ուրիշ վայրի կատուներէն յօշոտուեցան և ոմանք ալ ստացան սաստիկ ցուրտէն որ կը տիրէր Ատլանտեան Ովկիանոսին մէջ։ Ապա փոթորիկ եղաւ և 7 օր տեւեց շարունակ և այդ միջոցին ամէն անասուններն ալ կորան և ամբողջէն մնաց մէկ կատու, մէկ աղուեսապիկ և երկու օձերը, որոնք ի բնէ կատաղի թշնամիներ են իրարու։ Այդ փոթորիկին վերջին օրն ալ աղուեսապիկը փախաւ, երբ տէրը կեր տալ կ'ուզէր անոր, և գնաց մտաւ այն վանդակին մէջ ուր պահուած էին երկու օձերը, մինչեւ որ հասան ու արգիլեցին զինքը, օձին մէկը սատկեցաւ։ Միւսն ալ աղուեսապիկին հետ կատաղի պայքար մը սկսաւ որ տեւեց ամբողջ մէկ ժամ, և այդ միջոցին տէրը չի կրցաւ իրարմէ բաժնել երկու կատաղի կենդանիները։ Վերջապէս կապիկը խածաւ օձին կոկորդէն բայց նոյն միջոցին օձն ալ այնպէս ուժգին խածաւ զինքը, որ երկուքն ալ միեւնոյն վայրկեանին մեռան։ Այսպէս ամենքն ալ կորան և մնաց միայն կատու մը որ հասաւ Նիւ Եորք, բայց սա ալ այնչափ հիւանդ որ անմիջապէս անասնաբոյժի մը յանձնուեցաւ խնամուելու համար։»

ՁԿՆՈՐՍՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԷՋ. —Վերջերս հրատարակուած տարեկան տեղեկագրի մը նայելով, 1905ին անգլիական դրօշ կրող ձկնորսի նաւերը Անգլիա ու Կալլէսի երկիրը ցամաք հանած են 565,500,000 քիլօ ծովի ձուկ՝ 7,201,000 անգլիական ոսկի արժէքով։ Ասկէ զատ Իրլանտա ու Սկովտիա ցամաք հանուելով, յետոյ Անգլիա ու Կալլէսի երկիրը փոխադրուած ձուկերու արժէքն է 256,208 ոսկի։ Ատոր վրայ աւելցնելու է նաեւ խեցեղէնները, որոնց արժէքը հասած է 302,000 ոսկիի։ Թէեւ որսացուած ձուկին քանակութիւնը 2,750,000 քիլօ պակաս է, սակայն գինը շատ բարձր է 1900էն ի վեր եղածէն։ Վերոգրեալ տեղեկագիրը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ բրիտանական ջուրերէն դուրս կատարուած ձկնորսութեան վրայ։ Ձկնորսի նաւերու կազմածներուն կատարելագործումը և սառոյցով ձուկերը Թարմ պահելու միջոցներուն տարածումը թոյլ տուին անգլիական հրապարակները ներածել հիւսիսային ու արեւմտեան Եւրոպայի և հիւսիսային Ափրիկէի ջուրերուն մէջ որսացուած ձուկերը։ Վերջին երեք տարիներուն տեսնուած է որ շոգենաւի միջոցաւ ձկնորսութիւնը նուազած և փոխադարձաբար առագաստաւոր նաւերունը աւելցած է։ 1905ին ձկնորսութիւն կատարող նաւերու թիւն էր 913, որոնց վրայ հարկ է նաեւ աւելցնել 232 օտարազգի նաւեր, Հիւսիսային ծովի նաւահանգիստներուն համար։ Անգլիոյ ու Կալլէսի երկրին մէջ 1905ին 42,450 նաւաստիներ վարձուած էին ձկնորսութեան համար. իսկ ամբողջ Մեծն Բրիտանիոյ մէջ՝ 109,424։ Անգլիա 3,224,402 անգլիական ոսկիի ծովի ձուկ ներածած է՝ նախորդ տարիէն հարիւր հազար պակաս։ Արտածմանց արժէքը կը հասնի 4,164,869 ոսկիի, մինչեւ 1901ին եղած էր 3,555,000։

ՇՈՒԼԻՆՃԱՌՈՒԻ ՆԱՐԳԱԼՈՒ ՀԱՅՏՈՒՆԳՆԵՐԸ. —Դիւաստ ուսանողուհի մը՝ Օր. Քարոլինա Քոլովաքա Բարիզի մէջ, իր քեռայրին տանը մէջ ռէվոլվէրով անձնասպան եղաւ։ Այդ աղջիկը, ծայրայեղ ջղագրգիռ, մինչ կը կարդար Շոփէնհաուէրի գործերը։ Իր քրոջ ու քեռայրին բացակայութենէն օգտուելով, ռէվոլվէրը պարպեց գլխուն։ Իր սենեակին սեղանին վրայ կային մէկ քանի նամակներ, ուղղեալ իր ազգականներու և բազմաթիւ քարթ-փոսթալներ, որոնց վրայ սա բառերը գրուած էին. — «Վերջին մատծումները Քարոլինա Քոլովաքայի։»

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐՆԵՐԸ. — Ամերիկեան լրագիրները ծաւալով կ'անցնին անգլիականները, բայց ամերիկեան լրագիրներէն և ոչ մէկը կրնայ հաւասարիլ Տալլաս Մորնինկ Նիւզ թերթին, որուն յունուար 1ի թիւը հարիւր քսան էջերէ կը բաղկանար։ Այդ հարիւր քսան էջերը, վեց սիւնակի վրայ ու մանր գրերով, կը պարունակեն մեծ հատորի մը ամբողջ նիւթը։ Այդ կերպով նոյն թերթը ամէնէն աժան գինով նոյն քանակութեամբ թուղթ կուտայ ընթերցողին և բնականաբար այս վերջինն ալ ժամանակ չունենար այդքան ընդարձակ թերթ մը կարդալու։ Այսուհանդերձ ամէն էջ ծանուցումներ կը պարունակէ։ Սքանչացում, զարմանք կը պատճառէ հսկայական միտքը այդ լրագրին խմբագիրներուն որ այնքան առատ իրողութիւններ, տեղեկութիւններ և գրութիւններ գտած են լեցնելու այդ թերթին հսկայ հարիւր քսան սիւնակները։ Աշխարհի ամէն մասերը իրենց աշխատակցութիւնը նուիրած են, բայց ամէնէն աւելի մասնակցութիւնը ունեցած է Թեքսասի Տալլաս քաղաքը։ Տալլաս Ամերիկայի մեծ քաղաքներէն մէկը չէ։ 1880ին տասը հազար բնակիչ միայն ունէր՝ այսինքն աւան մը՝ Նիւ-Եորքի և ամերիկեան ուրիշ հսկայ քաղաքներու հետ բաղդատելով։ Սակայն բաւական եկեղեցիներ, դպրոցներ, հիւանդանոցներ և ճարտարագործական հաստատութիւններ ունի, որոնք հարկ եղած նիւթը և նկարները մատակարարած են Տալլաս Մորնինկ Նիւզի. այդ թերթը պատկերազարդ ալ է։ Թէեւ ամէն առտու յունուար 1ի թիւին նման թիւ չի հրատարակեր, սակայն այդ ընդարձակ թիւը բաւական է երկար ատենի համար գոհացնելու ամէն կարգի ընթերցողները։ Ընտանեկան շրջանակի մէջ կարելի է կարդալ, բայց ընտանիքը բազմանդամ ըլլալու է, որպէս զի իւրաքանչիւրը հինգէն վեց էջ կարենայ կարդալ։

ՊՂՆՁԻ ԳԻՆԸ ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ. — Լոնտոնէ հասած լուրերուն նայելով, պղնձի գինը կանխիկ վճարելի 109 ոսկիի և երեք ամսուան պայմանաժամով $109\frac{1}{2}$ ոսկիի բարձրացած է, և այս ամենաբարձր գինն է 1864էն ի վեր։ Միայն 1872ին էր որ պղնձի գինը թոնային 108 ոսկիի հասաւ։ 1888 տարուոյն մէջ էր որ շահագիտութեան մը պատճառ պղնձի գինը մէկ օրուան մէջ $100\frac{1}{2}$ ոսկիի բարձրացաւ կանխիկ վճարելի։ Միայն 1894ին էր որ պղնձի գինը իր ամենավերջին աժանութեան հասած էր, այսինքն $37\frac{3}{8}$ ոսկիի։

ԲԱՐԻԶ ԵՒ ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլօ-ֆրանսական համաձայնութիւնը և Մանչի թունելին ծրագիրը որ երկու երկիրները աւելի պիտի մօտեցնէ իրարու, ֆրանսացի հրապարակագիր մը թելադրած է հետեւեալ սիրուն համեմատականն ընել Բարիզի ու Լոնտոնի վրայ.—

Լոնտոն անհատական կեանքի, իսկ Բարիզ հաւաքական կեանքի վայրեր են։ Լոնտոն կը շնչէ, Բարիզ կը հեղձուցանէ։ Լոնտոն աղիւսէ շինուած է, Բարիզ քարէ. Լոնտոնի մէջ տուները ցած են, Բարիզի մէջ բարձր՝ Լոնտոնի տուներուն փեղկերը ներսէն կը գոցուին, իսկ Բարիզի տուներունը՝ դուրսէն։ Բարիզի փողոցներուն մէջ ծառեր տնկուած են, իսկ Լոնտոնի փողոցներուն մէջ ծառ չկայ։

Կէս գիշերէն մէկ ժամ ետք, Բարիզ մութ խաւարի մէջ է. իսկ Լոնտոն լոյսերու մէջ կը շողայ։ Լոնտոնի մէջ ամէն տուն իր բանալին ունի, իսկ Բարիզի մէջ միայն դռնապանին քով կը գտնուի բանալին։ Լոնտոնի բնակիչները շատ ուշ կ'ելլեն անկողնէն, իսկ Բարիզցիք շատ կանուխ։ Լոնտոնի մէջ բերնէ բերան կը համբուրեն զիրար, իսկ Բարիզի մէջ այտերէն։ Լոնտոն շաբաթ կէս օրէն ետքը կը դրօսնուն, ու Բարիզ մինչեւ իրիկուն ուշ ատեն կ'աշխատի։ Լոնտոնի մէջ կիրակի օր ամէն ոք տանը մէջ կը մնայ, կ'աղօթէ և կը խմէ, Բարիզի մէջ կիրակի օրը կը դրօսնուն և պտոյտի կ'ելլեն։ Լոնտոնի բնակիչները դուրսէն փակուած կապելաններու մէջ ուիսքի կը խմեն, իսկ Բարիզցիք մայթերու վրայ տարածուած սրճարաններու մէջ կը խօսակցին։

Լոնտոնի մէջ կիրակի օրը կ'ընթրեն, Բարիզի մէջ կը ճաշեն. Լոնտոն քիչ հաց կ'ուտէ, Բարիզ՝ շատ. Լոնտոն ջուր կը խմէ, Բարիզ՝ գինի։ Լոնտոնի մէջ ուտելիքները լաւ չեն, Բարիզի մէջ գերազանցապէս համեղ։ Լոնտոն մորճ կը ծխէ, Բարիզ՝ սիկառէթ. Լոնտոն մաղձոտ է, Բարիզ՝ զուարթ. Լոնտոն մառախուղ ունի միշտ, իսկ Բարիզ արեւ. Լոնտոնի մէջ ամէն ինչ միշտ ճեպընթաց է, (ժամանակը դրամ է հոն), իսկ Բարիզի մէջ՝ ոչ երբեք. Լոնտոն առեւտրական քաղաք է, Բարիզ՝ ճարտարարուեստական. Լոնտոն քիչ զինուոր ունի, Բարիզ՝ շատ. Լոնտոնի մէջ զինուորները կարմիր բաճկոն ու սեւ տաբատ կը հագնին, Բարիզի մէջ կապոյտ բաճկոն և կարմիր տաբատ. Լոնտոնի մէջ Թէմզը ծովուն մէկ թեւն է, Բարիզի մէջ Սէնը պարզ ջրանցք մըն է. Լոնտոնի մէջ Թէմզը միշտ աղտոտ է, Բարիզի մէջ Սէնը յաճախ մաքուր։ Լոնտոնի մէջ մերկ կը լողան, Բարիզի մէջ տաբատով։ Լոնտոնի մէջ կառքերը ձախ կողմէն կ'ընթանան, Բարիզի մէջ՝ աջ կողմէն. Լոնտոնի մէջ կառավարները կառքին ետեւը կը նստին, Բարիզի մէջ կառքին առջեւը. Լոնտոնի մէջ կռուփով կը կռուին, Բարիզի մէջ զէնքով։ Լոնտոնի մէջ երկոտասանեան դրութիւնը ունին, Բարիզի մէջ տասնորդական դրութիւնը. Լոնտոնի մէջ կինը կը սիրէ քաղաքականութեամբ զբաղիլ, Բարիզի մէջ կինը անտարբեր է ատոր. Լոնտոնի մէջ հայրն է որ անկողին կը տանի զաւակները և առտուն կ'արթնցնէ զանոնք, Բարիզի մէջ մայրն է որ կ'ընէ այդ բաները. Լոնտոն կիրակի օրերը կը փակէ իր թատրոնները, Բարիզ բաց կը թողու զանոնք. Լոնտոնի մէջ մեծ ձիարշաւը չորեքշաբթի օր տեղի կ'ունենայ, իսկ Բարիզի մէջ կիրակի օր. Բարիզի մէջ ամուսնութիւնը ազատութիւն կ'ընծայէ կնոջ, Լոնտոնի մէջ ունեցածը վրայ կուտայ. Լոնտոնի մէջ կղերականք կ'ամուսնանան, Բարիզի մէջ կղերը կը գոհանայ ուրիշներն ամուսնացնելով։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Մանաստըրի ու Շքոտրայի նահանգաց հեռագրական ու թղթատարական քննիչ Ահմէտ Ֆէթհի պէյի։

ՊԱՇՏՕՆ. —Վճռաբեկ ատեանին անդամ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին հուգուգի ճիւղին Նախագահ Իսմայիլ Հագգը էֆ., որուն յաջորդեց դատական նախարարութեան հուգուգի գործերու Տնօրէն Իպրահիմ պէյ. անոր ալ յաջորդեց Բերայի Նախնական դատարանին առաջին Նախագահ Հաֆըզ Ալի Րիզա էֆ.։ Բերայի Նախնական դատարանին առաջին Նախագահ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ Նախնական դատարանին հուգուգի երկրորդ ճիւղին Նախագահ Իսմայիլ Սերքաճէտտին պէյ, որուն յաջորդեց Սկիւտարի Նախնական դատարանին պատժական ճիւղին Նախագահ Ալի Րիզա պէյ. անոր ալ յաջորդեց Բերայի Նախնական դատարանին անդամ Հայտար պէյ։ Բերայի Նախնական դատարանին անդամ անուանուեցաւ Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին օգնական անդամներէն Հաճի Իպրահիմ Խալիլ պէյ, որուն յաջորդեց վճռաբեկ ատեանին հուգուգի ճիւղին միւմէյիզներէն Շիւքրի պէյ։

—Գոնիայի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Այտընի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Րաղըպ պէյ, որուն յաջորդեց Պէյրութի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Զիհնի էֆ., անոր ալ յաջորդեց Պրուսայի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Հիքմէթ պէյ։ Այս վերջինոյն յաջորդ կարգուեցաւ Սկիւտարի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ Րէֆէթ պէյ։ Սկիւտարի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ անուանուեցաւ Բերայի Նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր անդամ Ինայէթ պէյ, որուն յաջորդեց Կ. Պոլսոյ վերաքննիչ ատեանին եղեռնական ճիւղին առաջին քարտուղար Րիֆաթ պէյ։

— Սէլանիկի նորակազմ առեւտրական դատարանին Նախագահ անուանուեցաւ Իզմիրի ու Սէլանիկի Նահանգաց դատական քննիչներէն Խուլուսի էֆ.։ Վերոգրեալ դատարանին անդամ անուանուեցան Սէլանիկի Նահանգին կեդրոնական Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մազհար էֆ., Սէրէզի գաւառին Նախնական դատարանին պատժական ճիւղին Նախագահ Շաքիր պէյ և Սէլանիկի Նահանգին վերաքննիչ ատեանին անդամներէն Տիմիթրի էֆ. ու Էմմանուէլ Լարչէվ էֆ.։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Երէկ իրիկուն արձակուած թնդանօթներ աւետեցին Գուրպան Պայրամի տօնը, որ այսօր կը սկսի և կը տեւէ չորս օր։ Այս առտու Պայրամի հանդէսը մեծ շքով կատարուեցաւ։ Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ Պայրամի առաւօտեան աղօթքը Պէշիկթաշի Սինան Փաշա մզկիթին մէջ կատարուի։ Կայս. Պալատէն մինչեւ նոյն մզկիթը զինուորներ բարեւի կեցած էին երկու կարգի վրայ։ Վեհ. Սուլթանը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած և Իր դէմը ունենալով Սպարապետ Րիզա փաշան, շքեղ թափօրով մը նոյն մզկիթը ժամանեց առտուն։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը ընդունուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, նախարարներուն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներու կողմէ, որոնք հանդիսական համազգեստ կը կրէին. ամէնքն ալ արժանացան Կայս. մեծարանաց։ Վեհ. Սուլթանը, Պայրամի առաւօտեան աղօթքը կատարելէ ետքը, դարձեալ փառաւոր կառքով մը և շքեղ թափօրով մը գնաց Տոլմա Պաղչէի Պալատը։ Կայս. կառքին երկու կողմերէն կ'երթային բոլոր նախարարները և քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները՝ ամէնքն ալ հանդիսական համազգեստով։ Պէշիկթաշի մզկիթէն մինչեւ Տոլմա Պաղչէի Պալատը՝ ճամբուն երկու կողմերը բարեւի կեցած էին զինուորներ, ոստիկան-զինուորներ, ոստիկաններ և Թագապետական բարապաններ, որոնք «Բատիշահըմ չօգ եաշա» կը գոչէին և զինուորական նուագածուներու խումբերն ալ Կայս. քայլերգը կը նուագէին։ Տոլմա Պաղչէի Պալատան մեծ դրան առջեւ կեցած էին Կայս. Խասէմէնները և հրացանակիրները։ Վեհ. Սուլթանը երբ Տոլմա Պաղչէի Պալատան մեծ դրան մօտեցաւ, Կայս. Խասէմէններու նուագածուաց խումբը Կայս. քայլերգը նուագեց։ Ն. Կ. Վեհափառութիւնը Տոլմա Պաղչէի Պալատան մէջ պահ մը հանգչելէ ետքը, գնաց Գահոյից մեծ դահլիճը և բազմեցաւ Կայս. Գահուն վրայ. նոյն միջոցին, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, սկսան Պայրամի շնորհաւորութիւնները։ Նախ ներկայացաւ Նագիպ-իւլ-Էշրաֆ Րէիս-իւլ-Իւլէմա Ալի Րիզա էֆ. որ մատոյց իր շնորհաւորութիւնները և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Կայս. արեւշատութեան համար։ Ապա ներկայացան Մեծ-Եպարքոսը, նախարարները, վէզիրները ու միւշիրները, առաջին փէրիգները, Պալատի ատենապետները, փէրիգները ու լիվաները, Իւլայի առաջին ու երկրորդ աստիճան ունեցող պաշտօնատարները եւայլն, որոնց ամէնքն ալ իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին, համբուրելով Կայս. Գահուն ծոպը, զոր բռնած էր Կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար միւշիր Ապտուլլահ փաշա։ Յետոյ Շէյխ-իւլ-Իսլամ Ճէմալէտտին էֆ. ներկայանալով, իր շնորհաւորութիւնները մատուցանելէ և Կայս. Գահուն ծոպը համբուրելէ ետքը, կեցաւ դահլիճին մէջտեղը, և հանդիսական բարեմաղթութիւններ ըրաւ Կայս. արեւշատութեան համար և բոլոր ներկաները «ամէն»ներով ձայնակցեցան։ Յետոյ ներկայացան կրօնական պաշտօնատարները և քիչ վերջը արարողութեան պաշտօնեաները։ Ապա Վեհ. Սուլթանը գնաց ուրիշ սրահ մը, ուր ընդունեց պալատական պաշտօնատարներուն շնորհաւորութիւնները։ Գահոյից դահլիճին մէջ շնորհաւորական արարողութիւնը կատարուած պահուն Կայս. Պալատան նուագածուներու խումբը կը նուագէր։ Վեհ. Սուլթանը, պահ մը հանգիստ առնելէ ետքը, փառաւոր կառքի մը մէջ բազմած և Իր դէմը ունենալով Սպարապետ Րիզա փաշան, Պէշիկթաշի ճամբով Կայս. Պալատ վերադարձաւ։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն, «Բէնիրլի բլաճէ», և սիկառէթներ բաշխուեցան ճամբուն վրայ բարեւի կեցող բոլոր զինուորներուն, ոստիկան-զինուորներուն, ոստիկաններուն և Թագապետական բարապաններուն։

—Պայրամի շնորհաւորական արարողութեանց պահուն Տոլմա Պաղչէի պալատան եզերքը կեցած էին Թէրսանէի և նաւահանգիստի վերատեսչութեան շոգենաւակներ և մակոյկներ։

—Պարսից Շահը և միւս վեհապետները, Պայրամի առթիւ, շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին Վեհ. Սուլթանին։

—Եգիպտոսի Խտիվը, Մեքքէի Էմիրը, Պուլկարիոյ իշխանը, կուսակալները եւայլն Պայրամի առթիւ շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Կայս. Պալատ։

—Հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը, դեսպանատանց առաջին թարգմանները, սեղանաւորական և առեւտրական հաստատութեանց Տնօրէնները, այսօր, Կայս. Պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները կը մատուցանեն։

—Օսմ. բոլոր մարտանաւերը, շոգենաւերը և Մախսուսէի, Շիրքէթի և Ոսկեղջիւրի շոգենաւերը երէկ իրիկունէ դրօշներով զարդարուեցան։

—Կայս. Իրատէի մը համաձայն երէկ ոչխարներ բաշխուեցան բոլոր զօրանոցները և կրօնական հաստատութիւնները։

* * *

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած հազար ոսկիի գումարը, ձմեռուան առթիւ Կ. Պոլսոյ աղքատներուն բաշխուելու համար, երէկ քաղաքապետութեան կողմէ զրկուեցաւ թաղապետական շրջանակներուն և բաշխման գործողութիւնը կատարուեցաւ։ Այդ առթիւ ամէն կողմ բարեմաղթութիւններ կատարուեցան Կայս. արեւշատութեան համար։

ՍԵՐԲԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ. —Կ. Պոլսոյ սերպիական դեսպան կարգուեցաւ Սերպիոյ Թագաւորին նախորդ անձնական քարտուղար Պ. Նաստիչ, փոխանակ Պ. Սիմիչի, որ Վիեննայի դեսպան կարգուած է։

ՁԻՒՆԸ. — Օդը, այսօր, համեմատաբար մեղմ է, թէեւ ընդհատաբար դեռ ձիւն կը տեղայ։ Երէկ, մանաւանդ իրիկուան կողմ, առատ ձիւն տեղաց։ Ինչպէս յայտնի է, Կ. Պոլիս, բարեխառն գօտիի տակ գտնուելով, այնքան խիստ ձմեռներ հազուադէպ են։ Պատմութիւնը արձանագրած է զայնս։ Օրինակի համար 1030 թուականին՝ այսինքն 300 տարի առաջ գրուած է թէ ցամաքէն Սկիւտար երթալը կարելի եղած և Մարմարան սառած է։ Եօթանասուն տարի ետքն ալ, փետրուարի վերջերը, Ոսկեղջիւրը սառած է. նոյն իսկ շատ խոշոր ձուկ մը ցամաք ինկեր ու մեռեր է։ Փորին մէջէն ինը հատ Թրաձեւկ գտնուեր է. փորոտիքը ամբողջ նաւակ մը լեցուցեր է։ Տասն չորս տարի առաջ ալ տեսանք Ոսկեղջիւրի սառիլը։ Հիմակ ալ Վերին Վոսփորի մէջ՝ Փաշա Պաղչէի առջեւ ծովեզերքը մէկ թիզի չափ սառած է, ինչ որ ցոյց կուտայ ցուրտին սաստկութիւնը. Նոյնը կը հաստատէ նաեւ, ինչպէս երէկ ծանուցինք, հացերուն, լեմոններուն, խնձորներուն, նարինջներուն և մանտարինաններուն սառիլը, որ խիստ հազուադէպ պարագայ մըն է։

— Մախսուսէի ու Շիրքէթի շոգենաւերը, երէկ, դժուարաւ երթեւեկեցին, մանաւանդ ժամը 8էն ետքը։ Շիրքէթի 43 թիւ շոգենաւը, որուն նաւապետն է Հիւսէյին պէյ, երէկ ժամը 8ին մօտ Ենիքէօյի բացերը ձիւնի փոթորիկի բռնուելով զարնուեցաւ Փարոսի տուպային, որ ընկղմեցաւ, սակայն անոր պաշտօնեաները ազատուեցան։ 43 թիւը վնասուեցաւ։ 38 թիւ շոգենաւն ալ, երէկ ժամը 8ին, Չէնկէլքէօյի բացերը փոթորիկի բռնուելով, հազիւ ժամը 11ին կամուրջ հասաւ։ Իրիկուան վերջին շոգենաւերը չկրցան երթալ։

—Երէկ առտու Քեաղըտխանէէն Բերա կաթ բերող 2 հոգի ցուրտէն սառեցան։

— Սեւ Ծով և Միջերկրական ուղեւորելիք շոգենաւերը ճամբայ ելլելու համար, կը սպասեն փոթորիկին հանդարտելուն։

— Ոսկեղջիւրի մէջ, երէկ, երկու շոգենաւ միայն երթեւեկութիւն կատարեցին։

—Աւելորդ է ըսել թէ Թրամուէյներու երթեւեկութիւնը դեռ դադրած կը մնայ։

— Սեւ Ծովի մէջ, Գըսըր Գաւա, հելլենական շոգենաւ մը խրած ըլլալով, նաւապետը ու նաւաստները մեծ դժուարութեամբ ազատուեր են։

— Երէկ իրիկուն ժամ 10ին Մաքրիգիւղէն ճամբայ ելած կառախումբը հարկադրուեցաւ կենալ, վասն զի ձիւնին առատութենէն չէր կրնար յառաջանալ։ Սիրքէճիէն վայրաշարժ մը ղրկուելով անոր օգնութեամբ կառախումբը ժամը 11ին Սիրքէճի ժամանեց։

— Արեւելեան երկաթուղիի գծին վրայ թէեւ շատ ձիւն չկայ, սակայն Կ. Պոլսոյ ու Քիւչիւք Չէքմէճէի միջեւ ձիւնը խիստ առատ է, որով երէկ կառախումբերը զոյգ վայրաշարժով երթեւեկեցին. Նաեւ կայարաններու մէջ տաք ջուր կը լեցուէին անիւներուն վրայ, սառոյցները հալեցնելու համար։ Եէտիգուլէէն Այսթեֆանոս, երէկ, երեք վայրաշարժեր միշտ երթեւեկելով ձիւները մաքրելու աշխատեցան։

— Երէկ առտու Եէնիմահալլէէն Ռումէլիի ու Անատոլըի եզերքները հանդիպելով կամուրջ իջնելիք 49 ու 50 թիւ շոգենաւերը, ձիւնախառն փոթորիկին հետեւանքով շատ ուշ վար իջան։ Միայն 54 թիւը կրցաւ ժամանակին ճամբայ ելլել. Նաեւ 37 թիւ շոգենաւը կրցաւ ըստ սովորականին առտուան ժամը 2 ուկէսին կամուրջէն ճամբայ ելլելով որոշեալ ատեն Եէնիմահալլէ ժամանել։

—Գուրպան Պայրամի առթիւ վաճառականներու կողմէ Կ. Պոլիս բերուելու համար Թաշ Քէօբրիւէն ճամբայ հանուած ոչխարները ձիւնի տակ մնալով, ինը սատկեր են։

— Անատոլըի զանազան տեղերն ալ առատ ձիւն տեղացած է։ Անատոլըի երկաթուղիին գիծը ձիւնով ծածկուած է։ Գոնեայի կայարանէն երեք խոշոր վայրաշարժեր ճամբայ հանուեր են՝ ձիւն մաքրելու յատուկ խոշոր վակոնով մը, կառախումբերուն ճամբայ բանալու համար, սակայն Բունար Պաշըի ու Մէյտանի կայարաններուն միջնեղը ձիւներուն մէջ մնացեր են. ուրիշ վայրաշարժ մը ղրկուեր է անոնց մէջ գտնուող պաշտօնեաները ազատելու, սակայն այն ալ ճամբան մնացեր է։ Առաջին երեք վայրաշարժերու մեքենավարները, հնոցպանները և պաշտօնեաները ձիւնի բլուրներուն վրայէն անցեր և մեծամեծ դժուարութիւններով կրցեր են հասնիլ իրենց օգնութեան եկած վայրաշարժին մօտ. այդ կերպով Գոնեա վերադարձեր են։ Թէեւ ձիւնը շատ է, բայց Աֆիոն Գարահիսարի ու Էսկիշէհրի և Հայտար Փաշայի, Էսկիշէհրի ու Էնկիւրիի միջեւ կառախումբերը կ'երթեւեկեն։

—Յունաստանի ամէն կողմերը առատ ձիւն տեղացած է. կ'ըսուի թէ այս տարուան ձմեռը հազուադէպ է Յունաստանի համար։ Կորնթոսի մէջ երկաթուղիները մեծապէս վնասուած են։ Փոթորիկն ալ խիստ բուռն ըլլալով, Պիրէոս ժամանելիք շոգենաւերը յապաղած են։

—Ուղեւորները կը պատմեն թէ Չաթալճայի շրջակաները առատ ձիւն տեղացած է և տակաւին կը շարունակէ։

—Տէրքոսի ջուրին խողովակները շատ տեղեր սառած են։

—Աւքի առտուան մակուկավար Ահմէտ, Ոսկեղջիւրէն գալով կամուրջին մօտենալու աշխատած ատեն, ձեռքերը սառելուն և չկրցաւ թիավարել, որով ծովին մէջ կը մնայ, ուրիշ մակուկավարներ օգնութեան փութալով զայն ազատեցին։

—Կէօքթէբէէն ջուր բերելու համար Քանլըճայէն և Անատոլը Հիսարէն գացող ջրկիրները ձիւնին շատութենէն հարկադրուեցան ետ դառնալ։

—Ածուխ և փայտ բեռցած նաւեր վերին Վոսփորի նաւահանգիստները ապաստանած են։

—Կղզիի շոգենաւերը երէկ բնաւ երթեւեկութիւն չկատարեցին։

—Երէկ Պանտրմա, Մուտանիա ու Պիղա շոգենաւ չգնաց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ԱՄԱՍԻԱ.— Ամասիան 3146 ղրուշ յանկացուեցաւ Օտար Մամուլի դիւանին Տնօրէն հանգուցեալ Նշան էֆ. Սէֆէրեանի ընտանիքին։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Աւքի առտուն Թէքիրտաղի մէջ երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեր է, առանց վնասակար հետեւանք մը ունենալու։

ԻՆՖԼՈՒԷՆՉԱՅԻ ԴԵՂԸ.— Ամերիկացի բժիշկ մը ինֆլուէնցային իբրեւ դեղ ցոյց կուտայ կինամոնի (տարչինի) կեղեւը։ Անգլիական գիտական հանդէսի մը մէջ հրատարակութիւն մը ընելով կ'ըսէ թէ կինամոնի իւղը տասնըվեց տարի է ի վեր ինֆլուէնցային դէմ կը գործածէ կատարեալ յաջողութեամբ, սակայն կինամոնի տերեւներէն հանուած իւղը, որ աւելի աժան է, չի յանձնարարեր։ Ամերիկացի բժիշկը կ'ըսէ թէ այդ տասնըվեց տարուան միջոցին կինամոնի կեղեւի իւղով իր դարմանած անձերը վեց օրէն աւելի հիւանդ պառկած չեն։ Դարմանումի եղանակը շատ պարզ է։ Այդ իւղէն տասերկու կաթիլ կը տրուի հիւանդին, ժամ մը ետքը նորէն տասերկու կաթիլ և երկու ժամ ետքն ալ տասը։ Մարմնոյն ջերմութիւնը մինչեւ որ իր սովորական վիճակը գտնէ, տասը կաթիլը պէտք է երկու ժամը անգամ մը շարունակել. եթէ այդ դեղը ինֆլուէնցայէ բռնուելէ երեք-չորս ժամ ետքը սկսուած է, տասերկու ժամ վերջը մարմնոյն ջերմութիւնը կը գտնէ իր սովորական վիճակը, բայց մէկ քանի օր յետոյ եթէ սկսուած ըլլայ, անոր 24—30 ժամ ետքը կ'անհետանայ։ Հիւանդը, անոր անհետանալէն ետքը, եթէ կարելի է քառսունըչորս ժամ անկողինէն և երկու երեք օր ևս տունէն պէտք չէ որ դուրս ելլէ։ Այդ ժամանակամիջոցը կարելի է քառսունչորս ժամուան իջեցնել առողջակազմ մարդոց համար։ Կինամոնի իւղը գաւաթ մը ջուրի մէջ խառնելով խմելու է։

ՏԷՏԷԱՂԱՃԸՆ կը գրեն թէ ցուրտը բաւական սաստիկ է. հիւսիսային բուռն քամի մը կայ. ջերմաչափը զերոյէն վար ութ աստիճան ցոյց կուտայ առտուները։

ՀՐԴԵՀ.— Բ. Դրան շրջակայ Լալա Խայրէտտին Թաղը, երէկ, միւէզզին Հասան էֆ.ի սենեակէն հրդեհ ծագելով, մէկ քանի խոր կարասիներ այրեցան։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԵՐԷՆ ՍՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Այլեւայլ առիթներով հայերէն նպատակայարմար սղագրութեան մը գոյութիւնը մեծապէս զգալի կ'ըլլայ։ Ճառեր ու ատենախօսութիւններ, դասեր ու դասախօսութիւններ ևլն. տառացի կերպով գրի առնելու համար՝ անհրաժեշտ է սղագրութիւն։

Սղագրութիւնը Ի.րդ դարու գիւտ է. ժամանակը սուղցած է և անոր յարգը գիտցող ազգերուն համար այլ եւս հին և դանդաղագիր տառերը չեն գոհացներ։ Հին և Նոր աշխարհի ամէն տեսակ գրասենեակներուն մէջ Բեմինկդընի և Օլիվըրի գրի մեքենաներուն հետ մուտ գտած է նաեւ սղագրութիւնը։ Ով որ շատ մը բաներ արձանագրելու ստիպողական պաշտօնն ունի, ան քաջ գիտէ թէ սղագրութիւնը որքան անհրաժեշտ բարիք մըն է։ Մինչեւ այսօր հայերէնի սղագրութիւն մը հեղինակած էր Տէրոյեան։ Համբաւաւոր մանկավարժ Սեդրակ Մանդինեան, հեղինակ բազմաթիւ մանկավարժական գիրքերու և դասագիրքերու և երեսուն տարիներէ ի վեր Ներսէսեան դպրոցի և Գէորգեան Հոգեւոր Ճեմարանի բազմարդիւն ուսուցիչ, Տ. Գէորգ և Տ. Մակար Կաթողիկոսներու օրով ծխական դպրոցներու ծրագիրներուն հեղինակը, այժմ նպատակայարմար սղագրութիւն մը յօրինած է հայերէնի համար։ Գերման նախկին և հանգուցեալ ելեւմտից նախարար Միքել ըսած է իր մէկ ճառին մէջ թէ ինք սղագրութեամբ հինգ տարի շահած է։ Անշուշտ շատեր նման օգուտներ պիտի տեսնեն հայ սղագրութենէն, որ ամէնէն աւելի մամուլին օգտակար պիտի ըլլայ։

* * *

Ս. Պատրիարքը, իր հետ ունենալով գործակատար Արիս էֆ.ն, այսօր Կայս. Պալատ գնաց՝ ի շնորհաւորութիւն Պայրամի տօնին։

—Ս. Պատրիարքը ծայրագունութեան աստիճան պիտի տայ Վանայ Առաջն. նորընտիր Տեղապահ Տ. Ներսէս Վրդ. Խապայեանի, որ ի մօտոյ պիտի մեկնի մայրաքաղաքէս՝ իր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

—Բերայի երեք նորընծայ քահանաները, Տ. Մաղաքիա, Տ. Համայեակ և Տ. Զաքարիա, յառաջիկայ կիրակիէն սկսեալ իրենց անդրանիկ պատարագը պիտի մատուցանեն յաջորդաբար ամէն կիրակի, Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին։

—Պատրիարքարանէն գոհունակութեան գիր գրուեցաւ Խարբերդի Առաջնորդ Տ. Խսրով Ծ. Վրդ. Պէհրիկեանի՝ իր բարեւք պաշտօնավարութեանը համար, որուն արդիւնքներէն մէկն է՝ Առաջնորդարանի վերաշինութիւնը գլուխ հանած ըլլալը։

— Հանգուցեալ տպարանապետ Նշան էֆ. Կ. Պէրպէրեանի յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը, ուրբաթ, առաւօտեան ժամը 4½ին, Օրթագիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցին։

* * *

ՉԻՒՆ, ՉԻՒՆԱԳՆԴԱԿ ԵՒ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆՆԵՐ

Ամէնուրեք դպրոցականները բարեկրթութեան տիպար օրինակներ ըլլալու կը ձգտին և դպրոցներուն տեսչութիւնները իրարու հետ կը մրցին իրենց աշակերտներուն դաստիարակութեամբ և ազնուութեամբ։ Ձիւնը և ձիւնագնդակով զուարճանալու զգացումը, սակայն, ինչպէս կ'երեւայ քանի մը դպրոցներու աշակերտները բարեկրթութեան սահմաններէ շատ կը հեռացնեն և մանաւանդ Բերայի շիտակ ճամբուն վրայ այլ եւս ցերեկները անցուդարձ ընել, դպրոցական աշակերտներու անվայել ընթացքին հետեւանօք մեծապէս կը դժուարանայ, մանաւորապէս կանանց համար։ Արդէն ձիւնն ու սառնամանիքը մեծ զգուշութիւն կը պահանջեն քալողէն։ Իրաւ է որ անցուդարձ ընողներուն մէկ մասը զուարճանալու համար փողոց ելած է, բայց մեծագոյն մասը գործի մարդիկ են։ Բարեսիրութեան և բարեկրթութեան զգացումով չէ որ անշուշտ, երբ բազմաթիւ դպրոցականներ խեղճ ծերունիի մը գետին գլտորիլը կը տեսնեն և ցնծալից ուրախութեան աղաղակներով իրենց հրճուանքը կը յայտնեն և նոյն իսկ դեռ ձիւնագնդակներ կը նետեն խեղճ մարդուն վրայ։

Մասնաւորապէս մեր հայ դպրոցներու վարչութեանց ուշադրութեան կը յանձնարարենք այս պարագան, որպէս զի իրենց ենթակայ դպրոցներուն աշակերտներուն այսպիսի վատառողջական հրճուանքներ չհայթայթեն և անոնց կոպիտ զգացումները չքաջալերեն։

Եթէ անպատճառ անհրաժեշտ է որ դպրոցականները ձիւնագնդակ խաղալով զուարճանան, կա'մ իրենց դպրոցներուն բակին մէջ և կամ դուրսը դաշտերուն վրայ թո'ղ խաղան և իրարու ձիւնագնդակ նետեն որքան որ կ'ուզեն, բայց ամէնէն մեծ փողոցներուն վրայ անցուդարձ ընողներուն տաղտուկ և անհանգստութիւն չպատճառեն։

Այս տողերը գրելու առիթ տուաւ մեզ կաթոլիկ կրօնաւորներու դպրոցի մը աշակերտներուն երէկ Բերայի շիտակ ճամբուն վրայ Լիմոնճեան դեղարանին քով գործած չհասակութիւնները։ Շատ կը ցաւինք որ նոյն իսկ այդ աշակերտներուն վերահսկողներուն աչքին առջեւ կը կատարուէին այսպիսի անվայել արարքներ։ Անմեղ զուարճութիւն մը կարելի չէ համարել ուրիշներուն տաղտուկ պատճառելով զուարճանալը։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Օրթագիւղի Նուագահանդէսը, որ տեղի պիտի ունենար յառաջիկայ կիրակի ցերեկ՝ Թէփէ-Պաշըի ձմեռնային թատրոնին մէջ, սաստկաշունչ օդին պատճառաւ յետաձգուած է՝ Կարգադիր Մասնախումբին որոշմամբ։

Նուագահանդէսին տեղի ունենալիք թուականը ու յայտագիրը պիտի հրատարակենք յառաջիկային։

* * *

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Հաստատութեանս Տիկնանց Պաշտ. Խնամակալութիւնը կաղանդի առթիւ ի նպաստ Որբանոցին հետեւեալ դրամական և նիւթական նուէրներն հանգանակած է, որոնց մասնակցած են Տեարք, Տիկնայք և Օրիորդք.— Տիկին Կ. Գոբուամեճեան 47,50, Տօքթ. Վահրամ էֆ. Թորգոմեան 47,50, Տիկին Աւետիսեան, Մ. Մաղաքեան, Լ. Սէմէրճեան, Ա. Աղասեան, Մ. Սէթեան, Կ. Սէթեան, Մ. Մկրեան, Յ. Յարութիւնեան, Գ. Սարգիսօֆ, Օր. Զապէլ Նազաշեան 40ական։ Տիկ. Գ. Յովակիմեան, Տիկ. Բ. Սթամպոլեան, Տիկ. Տուտեան, Տօքթ. Ն. Խաժէրեան 27ական։ Տիկ. Տ. Մարտիկեան, Տիկ. Լ. Բանիկեան, Տիկ. Մ. Շիրինեան, Տիկ. Ա. Սրապեան, Տիկ. Վ. Մաթէոսեան, Տիկ. Ն. Շնորհքեան, Տիար Վարդան (Ոսկերիչ), Տիկին Լիմոնճեան, Բարեսէր Ոճ, Պարոն Հրանտ Զօֆուրեան, Պ. Հայկ Զօֆուրեան 20ական ղրուշ։

Ընդհանուր գումար 2671 ղրուշ։

Եղբարք Աչիքեան 14 կտոր ոսկեղէն զարդեր, Եղբարք Էքմէքճեան 4 հատ պուրլօֆ, Եղբարք Նշաստաճեան 4 հատ պրօշ, Բեկմանեան ծաղկաման մը, Մկրտիչ էֆ. Թագաւորեան բանթէօբուլա, Նիա բոլոր պատասպարեցաց։

(Հոգաբարձութիւն)

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 23 յունուար.— Զուիցերիոյ կառավարութիւնը սկզբամբ որոշեց ընդունիլ Ալճէզիրասի Դեսպանախորհուրդին որոշումը՝ Մարոքի մէջ միջազգային ոստիկանութեան քննիչ մը անուանելու մասին։ Նաեւ որոշեց ճշդել այն երկիրը որ այդ քննիչը պիտի պաշտպանէ, վասն զի Զուիցերիա ինք չի կրնար ստանձնել այդ գործը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը իր զրօսանաւը պատրաստել կուտայ ուղեւորութիւն մը կատարելու համար։

—Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանուհին երկրորդ զաւակ մըն ալ պիտի ունենայ։

—Բոզէնի արքեպիսկոպոս Մոնսէնեօր Սթապլէվսքիի պիտի յաջորդէ Քլինքէ Աբէյը, առանց Բոզէնի թեմին կարծիքը առնելու։

—Սաքսոնիոյ թագաւորը մարտ սկիզբները Փորթուգալ պիտի երթայ՝ Քարլոս թագաւորին այցելութիւն տալու։

ԹՈՔԻՕ.— Ճափոն կ'աշխատի Ծայրագոյն Արեւելքի ժողովրդեան մէջ հակակրութիւն առաջ բերել՝ Սան-Ֆրանչիսքոյի Ամերիկացիներուն ընթացքին դէմ։ Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ Սան-Ֆրանչիսքոյի իշխանութիւնները արգիլեր են ճաբոնցի երկու հարիւր գործաւորներու ցամաք ելլելը։

—Ճափոնի ճամբաներու և հաղորդակցութեանց պաշտօնարանէն հրդեհ ծագելով ամբողջ շէնքը այրեցաւ։

ԼԱ ՀԷ.— Ծովի ջուրերուն խուժելէն Սումաթրայի Սիմլա քաղաքը կործանեցաւ։ Հազար հինգ հարիւր հոգի մեռան։

ՌԻՕ-ՏԷ-ԺԱՆԷՅՐՕ.— Հեղեղանման անձրեւներ ողողեցին Պրազիլիոյ մայրաքաղաքը և մեծ վնասներ պատճառեցին։

ՄԱՏՐԻՏ.—Սպանիոյ մէջ նախարարական տագնապ մը մօտալուտ կ'երեւայ։ Ազատական կուսակցութիւնը կը հարկադրուի ետ կենալ նոր դահլիճ մը կազմութենէն. պահպանողականներու պաշտօնի անցնիլը հաւանական կ'երեւայ եւ կը յուսացուի թէ միտքերը հանդարտեցնէ կրօնական խնդրոյն համար, վասն զի դժգոհութիւն առաջ եկած է ազատական կուսակցութեան երկարատեւ վարմունքներէն։ Նախարարապետը, վաղը, կացութեան մասին տեղեկութիւն պիտի հաղորդէ Ալֆոնս թագաւորին։

—Ալֆոնս թագաւորը Մատրիտ պիտի երթայ՝ ներկայ գտնուելու Ժան Պառ նաւուն ֆրանսական սպաներուն ի պատիւ տրուելիք պաշտօնական հանդէսներուն։

ՓԱՐԻԶ.—Ձմեռը յանկարծակի չափազանց խստացաւ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար տասնըչորս աստիճան իջաւ։ Ցուրտին հետեւանքով մեռնողներ կան։

ՀՌՈՄ.—Սիկիլիոյ զանազան տեղերը երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեցան։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ - Հունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարը, պատասխանելով Ֆրանսայի ու Սպանիոյ հաւաքական ծանուցագրին, յայտարարեց թէ պատրաստ է ոյժ տալ այդ տէրութեանց ձեռնարկներուն, Մարոքի մէջ ոստիկանութեան կազմակերպութեանը համար։

ՎԻԷՆՆԱ.— Հօս տիրող սաստիկ ցուրտը մէկ քանի թեթեւ արկածներու պատճառ եղաւ։ Նահանգներուն մէջ ալ սաստիկ ցուրտ կը տիրէ։ Թրիէսթէի մէջ ջերմաչափը զերոյէն ութ աստիճան վար իջած է։ 1869էն ի վեր այսքան սաստիկ ձմեռ ըրած չէր։ Բուռն փոթորիկը մեծ վնասներ պատճառեց. մէկ քանի մարդիկ ալ վիրաւորուեցան։ Քաղաքին ու նաւահանգիստին մէջ աշխատութիւնները դադրած և վարժարաններն ու թատրոնները փակուած են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս առտու ջերմաչափը զերոյէն վար քսանըերեք աստիճան ցոյց կուտար։ Ամբողջ Գերմանիոյ մէջ սառնամանիք տեղի ունեցած է։ Մէկ քանի մահեր ալ պատահած են ցուրտին սաստկութենէն։

ՍԷՆ-ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հօս տարապայման ցուրտ կ'ընէ։ Ջերմաչափը զերոյէն վար երեսունըհինգ աստիճան իջած է։ Օտեսայի նաւահանգիստը սառած է։ Ռուսիոյ մէջ ցուրտին սաստկութենէն մահեր կը պատահին։ Շատ քաղաքներու մէջ վարժարանները փակուած են։

ՓԱՐԻԶ.—Կրօնական հաւաքմանց մասին նախնական զեկոյցը ջնջող օրէնքը քուէարկուեցաւ։

ՄԱՏՐԻՏ.— Անգլիական նաւաբաժինը Վիլլաֆրանքա ժամանեց և Սպանիոյ թագաւորին տարեդարձին առթիւ դրօշներով զարդարուեցաւ։

ՀՌՈՄ, 23 յունուար.— Մէկ քանի լրագիրներ կ'ըսեն թէ Իտալիոյ Էլէնա թագուհին Չէթինէ պիտի երթայ, վասն զի իր մայրը՝ Սեւ Լերան Միլէնա իշխանուհին հիւանդութիւնը ծանրացած է։

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Համպուրկ Ամերիքա Լինիէ շոգենաւային ընկերութիւնը բոլորովին կը հերքէ այն լուրը թէ Բրինց Այթէլ Ֆրիտրիխ շոգենաւը արկած մը ունեցած ըլլայ Ճամայքայի եզերքները։

ՍԷՆ-ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Նորէն երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ Սախալինի կղզիին մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Արքունիքին մէջ կը ծանուցուի թէ Էտուարտ թագաւորը մարտ 2ին Պիարից պիտի ուղեւորի։ Էտուարտ թագաւորը, Միջերկրականի մէջ կատարելիք պտոյտին ձեռնարկելէ առաջ, Սպանիոյ թագաւորին հետ պիտի տեսակցի սպանիական սահմանագլուխին մօտ։ Նախապէս ծանուցուածին հակառակ Սպանիա պիտի չերթայ, վասն զի մտադիր է երկար ատեն մնալ Յոնիական կղզիներուն մէջ։

ՓԱՐԻԶ.— Սակարանին մէջ այսօր օսմ. միացեալ պարտաթուղթերուն գինը 97.15ի բարձրացաւ։ Օսմ. Պանքային բաժնեթուղթերու գինը բարձրացաւ 695ի։ Կ'ըսուի թէ այդ հաստատութեան 1906ի շահերը թոյլ պիտի տան շահաբաժինը 20էն 22 ֆր. 50ի բարձրացնելու։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Վիէննայի թերթերէն յուն. 21-22)

ՃԱՄԱՅԻՔԱՅԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 յունվար.— Ամերիկացի ծովակալ Տէվիս Քինկսդընէն նաւաղներ իջեցուց Միսուրի և Ինտիանա մարտանաւերէն՝ բարեկարգութիւնը պահպանելու համար։ Ճամայքայի կառավարիչ Սըր Ալեքսանտր Սուէթընհէմ պահանջեց որ ծովակալը ետ քաշէ իր նաւաղները։ Կը վախցուի որ այս պահանջին հետեւանքով դժուարութիւններ ծագին Ամերիկացիներուն և Անգլիացիներուն միջեւ։

Կառավարիչը խնդրած էր ամերիկացի ծովակալէն որ ողջոյնի սովորական թնդանօթներ չարձակուին, սակայն սխալմամբ հակառակը պատահեցաւ։ Այս պատճառով ծովակալը հետեւեալ նամակը ուղղեց կառավարիչին.— «Խնդրեմ ներողամիտ եղէք։ Իմ պատուէրներս սխալ ըմբռնուեցան եւ ողջոյնի թնդանօթներ արձակուեցան։ Ես այսօր բանուորներ ղրկեցի աւերակները մաքրելու համար և եթէ ձեր կամքին դէմ չէ, վաղը գործաւորներու ուրիշ խումբ մըն ալ պիտի ղրկեմ։ Մեր նպատակն է օգնել՝ որքան կրնանք։ Այսօր ևս 6 զինուորներ ղրկեցի ամերիկեան հիւպատոսարանի դիւանատունը պահպանելու համար և 10 զինուորներ աւերակները մաքրելու համար։ Հիւպատոսարանի մէջ իրենց աշխատութիւնները աւարտելէն ետքը այս զինուորները քանի մը գողեր բռնեցին որոնք ոսկերիչի մը խանութէն 5000 տոլար արժէքով իրեղէններ գողցած էին։ Ասկէ կը հետեւցնեմ որ քաղաքին ոստիկանական վերահսկողութիւնը անբաւական է»։ Կառավարիչը հետեւեալ պատասխանը տուաւ Ամերիկացի ծովակալին.

«Շնորհակալ եմ ձեր այցելութեան, նամակի և օգնութեան համար։ Երախտագիտութիւն յայտնելով Ձեր մեծագոյն օգնութեան համար, պարտք կը համարիմ խնդրել ձեզմէ ձեր գործաւորները ետ քաշել։ Եթէ ձեր կարծիքով ամերիկեան հիւպատոսարանը պահպանութեան կարօտ է, այն ատեն նաւաղներ իջեցուցէք, սակայն այս զինուորները պէտք չէ հրացան կրեն։ Շատ ուրախ պիտի ըլլամ եթէ 5000 տոլար պարունակող մնտուկը գտնուի, որովհետեւ այս գողութեան մասին ոչ ամերիկեան հիւպատոսը և ո'չ ալ տեղական ոստիկանութիւնը տեղեկութիւն ունի։ Ես համոզուած եմ որ քաղաքին ոստիկանական հսկողութիւնը բաւական է մասնաւորներու սեփականութիւնը պաշտպանելու համար։ Թոյլ տուէք յիշեցնելու Ձերդ Վսեմութեան որ քիչ ժամանակ առաջ Նիւ Եորքցի միլիոնատէրի մը տունը գողեր մտան և կողոպտեցին, անգլիացի ծովակալ մը իրաւունք չունէր Նիւ Եորքի ոստիկանութեան օգնելու համար զինուորներ իջեցնելու»։

Շաբաթ օրը ծովակալ Տէվիս ¼ ժամ սպասեց կառավարիչէն ընդունուելու համար. ապա մեկնեցաւ առանց զայն տեսնելու և յայտարարեց որ Քինկսդըն ղրկուած չոր միսը չպիտի բաժնուի աղէտեալներուն՝ կառավարիչի Ամերիկացիներու նկատմամբ ըրած ո'չ բարեկրթական ընթացքին համար։ Քինկսդընի բնակչութիւնը և Լոնտոնի մամուլը շատ բարկացած են կառավարիչին դէմ։

ՔԻՆԿՍԴԸՆ, 20.—Ծովակալ Տէվիսի տորմիղը Քինկսդընէ մեկնեցաւ կէսօրէն ետքը։

ԼՈՆՏՈՆ, 21 յուն.—Քինկսդընի վերջին լուրերուն նայելով, մեռեալներուն թիւը եօթ հարիւր է, որոնց մեծ մասին ինքնութիւնը կարելի չէ եղած ճշդել. դիակները պիտի այրուին իրենց գտնուած վիճակին մէջ։ Այս պատճառաւ կարելի չպիտի ըլլայ արկածելոց կատարեալ մէկ ցուցակը պատրաստել։

—Լոնտոնի Թրիպիւն լրագիրը որոշեց իր ծախքով պարէնաբարձ շոգենաւ մը ղրկել Ճամայքա՝ արկածելոց օգնութեան համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

ՍԷՆ-ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 20.— Սախալինի, Ելիսավէդպոլի, Ղազախի և Երեւանի մէջ երկրաշարժի բաւական զօրաւոր ցնցումներ զգացուեր են։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԵՐ

ՎԻԷՆՆԱ, 21 յուն.— Ֆրանսիւ-սպանիական նաւային ցոյցը, Մարոքի ջուրերուն մէջ, շատ շուտ վերջացաւ։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Բիշօն, չորեք օր, նախարարաց Խորհուրդին մէջ տեղեկութիւն տուաւ թէ երկու տէրութիւններն ալ որոշած են ետ կանչել իրենց նաւաբաժինները, որովհետեւ Մարոքի մէջ իրենց գործողութիւնը յաջող արդիւնք մը ունեցաւ։ Ֆրանսա և Սպանիա իրենց այս որոշումը ծանուցին Ալճէզիրասի դաշնագիրն ստորագրող տէրութեանց։ Տարակոյս չկայ թէ տէրութիւնները պիտի հաւանին այս որոշման, որ խաղաղութեան պահպանման համար նոր երաշխաւորութիւն մը կը նշանակէ։ Ֆրանքօ-սպանիական նաւային ցոյցն սկըսաւ անցեալ դեկտ. 8ին, երբ երկու տէրութեանց նաւաբաժինները հասան Թանճէրի առջեւ։ Այդ թուականէն երկու օր առաջ, այսինքն դեկտ. 6ին էր որ նոյն դաշնագիրն ստորագրող տէրութեանց ծանուցուեցաւ այդ նաւային ցոյցին սկսած ըլլալը։ Թանճէրի դեսպանական մարմինը դեկտ. 19ին պահանջեց Էմիրէն որ հեռացնէ Էրայսուլին այդ նաւահանգիստին շրջականերէն, զի ցորչափ անիկա Թանճէրի մօտ գտնուի՝ կարելի չպիտի ըլլայ ոստիկանութեան կազմակերպութիւնը։ Դեկտ. 24ին Էմիրին զօրքերը՝ պատերազմական նախարար Էլ Կէպպասի հրամանատարութեան տակ Թանճէրի առջեւ հասան և երեք օր ետքը, այսինքն դեկտ. 27ին գրաւեցին զայն։ Օր մը ետքը, այսինքն դեկտ. 28ին Էլ Կէպպաս՝ մեծ աղօթատեղիին մէջ ի լուր ժողովրդեան կարդաց Էմիրին հրամանագիրը որ պաշտօնազուրկ կ'ընէր Էրայսուլին։ Այս հրամանագրին արդիւնքը սա եղաւ որ, մինչեւ ցարդ Էրայսուլիի համակիրներն եղող կամ չեզոք դիրք մը բռնող բազմաթիւ ցեղեր բաժնուեցան անկէ և միացան Էմիրին զօրքերուն։ Վերջապէս յունուար 5ին վճռական հարուածը տուաւ Էրայսուլիի, յարձակելով անոր բերդին՝ Զինադի վրայ և յաջող կռիւէ մը ետք կողոպտել և այրել տուաւ զայն։ Այսու հանդերձ Էրայսուլի ալ յաջողեցաւ մօտակայ լեռները փախչիլ։

Ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ, ֆրանսական և սպանիական կառավարութիւններուն իրենց նաւաբաժինները ետ կանչելու մասին տուած որոշումը՝ վաղը և երկուշաբթի պիտի ծանուցանեն ստորագրեալ տէրութեանց։ Հաւանական է որ յիշեալ նաւաբաժիններն ալ անմիջապէս պիտի մեկնին Թանճէրէ։ Հետեւապէս Նաւային ցոյցը տեւեց 45 օր և ուրախալի է որ միջազգային ոստիկանութեան կազմութեան մասին ամէն դժուարութիւն հարթուեցաւ այդչափ սուղ ժամանակի մը մէջ, առանց պէտք թողլու որ Ֆրանսայի և Սպանիոյ մարտանաւերն իրենց թնդանօթներուն բերանը բանան։

ՊԵՐԼԻՆ, 20 յուն.— Ֆօսիշէ Ցայթունկ կ'իմանայ Թանճէրէն թէ Արզիլայի տեղական իշխանութիւնը Էրայսուլիի կողմէ պատրաստուած հնարք մը գտաւ, որով Արզիլայի բնակչաց մէկ մասը հաւատարիմ մնացած են իրեն. ձեռք անցուած նամակներ կը հաստատեն Էրայսուլիի այս հնարքը. 36 հոգի ձերբակալուեցան, որոնց մէկ քանին Թանճէր ղրկուեցան բանտարկուելու։

ԹԱՆՃԷՐ, 19 յուն.— Զինադի առջեւ բանակող մարոքեան զինուորները երկուշաբթի օր Զինադի հարաւակողմի լեռան մէջ բնակող Վէգրաս ցեղին վրայ պիտի քալեն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՏԷՐՆՊՈՒՐԿ՝ ՄԻՒՆԻԽԻ ՄԷՋ

ՄԻՒՆԻԽ, 21 յուն.—Գաղթային վարիչ Տէրնպուրկ երէկ Միւնիխ հասաւ և իջեւանեցաւ Բրուսիոյ դեսպանատան մէջ։ Բրուսիոյ դեսպանը հացկերոյթ մը տուաւ որուն հրաւիրուած էին նաեւ Պաւիէրայի նախարարները։ Պ. Տէրնպուրկ այսօր պիտի նախաճաշէ վարչապետ Պարոն Բոտէվիլսի հետ։ Գաղթային վարիչը այսօր ճառ մը պիտի խօսի Միւնիխի ամէնէն մեծ սրահին՝ Քինդլքելլէրի մէջ։ Մուտքը հրաւէրի տոմսերով է։ Ժողովի հրաւիրուած են ազատական երեսփոխանները։ Բոլոր տոմսերը արդէն բաշխուած են։ Միւնիխենէր Նէօյէսդէն Նախրիխդէն թերթը կ'ըսէ որ Տէրնպուրկ գլխաւորապէս Միւնիխի մէջ կը խօսի իր ճառը, որովհետեւ կ'ուզէ չէզոքել Պաւիէրայի ունեցած կարեւոր դերը գերման կայսրութեան մէջ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ՑՈՐԵՆ		Փարա
Առաջին ճերմակ օսման		34½-35
Երկրորդ »	»	33½-
Խառն	»	32 -
Զափսարը	»	30 -31
Կարծր առաջին	»	38½-39
» միջին	»	33 -35½

ԱԼԻՒՐ		Ղրշ.
Տեղական զըրմա Ա. Կարգ		69 -70
» » Բ. »		66 -

Այսօր 12 վակոն Անատոլըի ցորենի ժամանեց.

ԹԵՖ

Օխան '6 փարա

ԳԱՐԻ

Քեօսթէնճէ	քիլէն	13-13½
Ռումէլի		12-12½

ՑՈՐԵՆԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

11 Յունվար

Նիւ-Եորք	պատրաստ		79.3.8
»	մարտի	համար	.
» 1907	մայիսի	»	84.1.2
»	հոկտ.ի	»	79.8.8
»	դեկտ.ի	»	81.1.2
Լիվրբուլ	պատրաստ		7.
»	յուլիսի	»	.
»	դեկտ.ի	»	6.4.1.2
»	մայիսի	»	6.5.
Չիգակօ	պատրաստ		.
»	հոկտ.ի	»	71.1.
»	դեկտ.ի	»	73.7.
Մարսիլիա	պատրաստ		18.

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.— Ռումէլի երկաթուղիի պարտաթուղթերուն 222րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1907 յունուար 18/31ին, կէս օրէն յետոյ ժամը 10ին, Հանր. Պարտքի Վարչութեան կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ, ելմտական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեանց և Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներուն ներկայութեան։

Կ. Պոլիս 17/20 յունուար 5—2

* * *

Ազդ.— Թաղեալ հասոյթներու Ընդ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ Քեօս կղզին և Բօյան-Ատայի (Արշիպեղագոս կուսակալութեան մէջ) ձկնորսութեան տուրքը որ նախապէս չորս տարուան համար 268,000 ղրուշի վարձակալութեան տրուած էր, պայմանաժամը մօտերս լրանալուն պատճառաւ, տեղւոյն Հանր. Պարտքի գործակալութիւնը անցեալին պէս աճուրդի դրած է վերոյիշեալ տուրքին վարձակալութիւնը, չորս տարուան պայմանաժամով, սկսեալ 1323 (1907) մարտ 1էն սկսեալ։ Անոնք որ կ'ուզեն Կ. Պոլսոյ մէջ մասնակցիլ այս աճուրդին և տեղեկութիւններ ստանալ վարձակալութեան պայմաններուն վրայ, կրնան Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր Տնօրէնութեան (ձկնորսանի ճիւղ) դիմել։ Անոնք որ կ'ուզեն գոհացնել աճուրդի պայմանները, պարտին հարկ եղած երաշխաւորութիւններն ընծայել։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

8/21 յունուար 1907 (1322) 9—1

ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿՆԱՅ
ԳՈՒՄ-ԳԱՓՈՒ

Բազմաթիւ խնդրանաց գոհացում տալու համար, վարժարանիս բարձրագոյն կարգը վերածած ենք աղջկանց բարձրագոյն կրթարանի, ուր կ'ընդունուին ազգ. նախակրթարաններէ վկայուած և կամ մօտ քննութեան կարող օրիորդներ։

Տէմիրճեան աղջկանց բարձր. Ուսումնարանը իր Ծրագրով կ'ուսուցանէ օսմ. հայ. ֆրանս. և անգլ. է՝ զատ գործնական գիտութիւններ և զարգացած աղջիկի մը անհրաժեշտ կար, ձեւ, ասեղնանկարչութիւն, մետաքսի վրայ ջրաներկ, կանացի ձեռարուեստներ. Նաեւ դաշնակ, մանտոլին, ջութակ, կիթառ և ֆլիւթ։ Մասնագէտ ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու պաշտօնի կոչմամբ նոր զարկ մը տուած ենք կրթ. հաստատութեանս։

Գալով մանկապարտէզի բաժնին, տիպար մանկապարտէզ մը հաստատած ենք, պաշտօնի կոչելով կարողագոյն մանկապարտիզպանուհի մը որ Ֆրէօպէլեան դրութեամբ վերոյիշեալ լեզուներն ալ կ'աւանդէ փոքրիկներուն, դիւրահասկնալի կերպով։

Վարժարանիս Մանկապարտէզի, Նախակրթարանի և Ուսումնարանի բաժիններուն մէջ պարտաւորիչ է ֆրանսերէն խօսակցութիւնը։

Նոր աշակերտ տալ փափաքող ծնողքները կը հրաւիրուին դիմել Տնօրէնութեանս, ամէն առաւօտ ժամը 5էն (Ը. Թ.)։

Հիմնադիր-Տնօրէն Լեզուագիտական վարժարանի
4—2 Կ. Ս. ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ

ՏՈՔԹ. Գ. ԶԱՐԺՃԵԱՆ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԱԿԱՆՋԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ ԵՒ ԲԵՐՆԻ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ երկար իբր օգնական բժիշկ պաշտօնավարած է Փարիզի կառավարական հիւանդանոցներուն մէջ, այժմ Կ. Պոլիս վերադարձած ըլլալով, կը բնակի Բերա, Թագսիմ, Ըճըր փողոց Թիւ 6 (զաղղիական հիւանդանոցին ետեւը), և հիւանդ կ'ընդունի բաց ի երկուշաբթիէն ամէն օր կէս օրէ վերջը։

Շաբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ։

40—8

ՁԵՐ ԿՕՇԻԿՆԵՐԸ ԳՆԵՑԷՔ
ՎԻՔԹՕՐ ՊՈՒՐԿԷՆԻԻ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ
Բերա, Մեծ Փողոց, Թիւ 376

Բարիզի և Վիէննայի նորը կօշիկներ ծախող ամէնէն մեծ վաճառատունն է։ Նաեւ միակ ներկայացուցիչն է Նիւ-Եորքի Համան և որդի առեւտրական Տան, որ ամերիկեան կօշիկներ կը պատրաստէ։ Տօնական օրերու և պարահանդէսներու առթիւ մեծ մթերք մը կայ նորը ու նորաձեւ կօշիկներու։ 24—10

EL DIA
ԷԼ ՏԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ.
Ընդդէմ հրդեհի
եւ ծովային արկածներու
Դրամագլուխ 10,000,000 ՓԵԶԷԹԱ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՊԱՐԹԱՃԷՆ [Սպանիա
Նախագահ Վարչական Ժողովոյ
ԳԱՄԻԼՕ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՐԷ ԻՒՂՍԱԹ
Վարիչ Տնօրէն
ԼՈՒԻ ՏԷ ԱԿՈՒԻՐՐԷ
Ընդհանուր Տնօրէն
50—49 Գ. ՑՈՒՔՉ ՀՆՔ
Ղալաթիա, Վոյվոտա խան

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ եւ ապրանք փոխադրող
շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ ԿԱՐԳԻ
Սեգի	Նալոզրիս
Մերեա	Եմեյսիս
Ռափս օ	Պօ գիւրս
Թէլլոր	Մօեւրիս
Նալ՚ոօն	Ցօյեթ
Նավարին	Ցարօս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաեւ մէջտեղը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար տեղեր ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց տեսչուհի չունին։ [illegible]
Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը համենելու համար իրենց հրահանգները տան շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթոլ խան, Պանչէ գարու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ ԸՆԿ.
50—16 31 Ճէյմս Սդրիգ, Լիվրբ ու.

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ
1906 Սպտ. 14 (Ն.Տ.) ուրբաթ օրէն սկսեալ
ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷԿԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառխմ. 622 Առտ. և ճմբ.

Կայարան		Առտու
Գոնիա	մկն.	12 30
Գային խան		1 01
Չումրա		1 45
Արբգ Էօրէն		2 13
Մանտասուն		2 42
Գարաման	ժմն. մկն.	3 13 3 28
Սիւտրավա		3 54
Այրանճը Տէրպէնտ		4 44
Ալաճա		5 20
Էրէյլի	ժմն. մկն.	5 45 6 05
Պուլկուրլու ժմն.		6 20

ԴԱՐՁ Կառխմ. 621 Առտ. և ճմբ.

Կայարան		Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	6 35
Էրէյլի	ժմն. մկն.	6 53 8 50
Ալաճա		9 17
Այրանճը-Տէրպէնտ		10 0
Սիւտրավա		10 43
Գարաման	ժմն. մկն.	11 07 11 22
Մանտասուն		11 55
Արբգ Էօրէն		12 24
Չումրա		1
Գայըն խան		1 36
Գոնիա ժմն.	իրիկ.	2 05

50—20

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

1881 դեկտ. 8/20ի Կայս. Հրամանագրին Ե. և ԺԴ. յօդուածները, ինչպէս նաեւ 1903 Սեպտ. 1/14ի Յաւելեալ Հրամանագրին ԺԲ. յօդուածը գործադրելով, 1877 փետր. 1ի 42րդ վիճակահանութեննէն պարգեւ չահած և վճարուելու համար չներկայացուած Ռումէլիի երկաթուղիի պարտաթուղթերու ցանկը վերևով 1907 փետր. 1ին ջնջելով պիտի նկատուին.— 6 4,599 679,513 92՟,037 1,046,972 1,046,974 1,353,524 1,733,943 1,733,944 1,755,186 1,758,102 1,846,620
Կ. Պոլիս, 1 դեկտ. 1906 8—6

ԱՊԱՌԻԿ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ

Ամէն անուանի յատուկ սկզբնատառով ադամանդազարդ ոսկի մատնիներ

Հէրճայի վաճառատունը՝ գոհարեղէններու, ոսկի և արծաթ շղթաներու, գրպանի, պատի և քմոսօլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամայա վերարկուներ, նաեւ ճերմակեղէններ, ֆանիլեաներ և թօհաֆիյէներ ու կօշիկներ։ Ունի նաեւ կաճկարաի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու անգլիական զորգեր, գետնի մուշամբաներ, կրամոֆօններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը, իր ապրանքներուն ազնուութեան և ոսկիներու մաքրութեան, ձեւաւորութեան և աժանութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը միայն կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է
ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՅ, ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնելու իր ամենէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ
Սակարկութիւն չկայ 50—8
Տարաշխարհ վճարմանց համար հատուածներ միշտ պատրաստ են

ԱՋՂՈՒ ՄԱՔՐ ՂԱՍԱՆ ՄԸ

Մաքրողականի մը եթէ պէտք ունիք և կը փափաքիք առանց նեղուելու խմել անմիջական ազդեցութեամբ, թողէք Եանոսի նման ջղուեցուցիչ ջուրերուն դեղերը, որոց մեծագոյն մասը կեղծ են, և փութացէք գնել

VILLACABRAS

աշխարհահռչակ մաքրողականն, որ բնական աղբիւրներէն Բասդէօռեան գրութեամբ զտուած յստակ ջուր մըն է և դիւրաւ կը խմուի։ Ազդեցութիւն անմիջական։ ՎԻԼԼԱԳԱԲՐԱՆ ուրիշ լուծողական ջուրերու նման ոչ խիթ և ոչ անհանգստութիւն կը պատճառէ։ Առտուն անօթի, ջուրի գաւաթ մը ՎԻԼԼԱԳԱԲՐԱՆ տասը վայրկեան ընդմիջումով երկու անգամէն կէս առ կէս խմել բաւական է կատարելապէս մաքրուելու համար։ Ընդունելութիւն, գլխուցաւ եւ ստամոքսի խանգարում ունեցողներ մանաւանդ նստողական կեանք վարող անձինք, ճաշէ առաջ ամէն առտու թէյի կամ գինիի գաւաթ մը Վիլլագաբրան խմեն, կ'ազատին պնդութենէն և անոր հետեւանք հիւանդութիւններէն։ 34 36

Կը ծախուի ամէն դեղարաններու և դեղավաճառատուններու մէջ։ 3

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սառոյցէ խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	1 666 666 Ֆր.
Նրաշխաւորութեան գումար	154 666 666 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	400 728 000 »
1904 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	65 424 946 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան խան Վօյվօտա Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիլսիզզատէ խան Այըր Էֆէնտի ճամուքը, Թիւ 26։
Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒՋ 11 50—49

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազդ.—Ընդհ. Տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ ամէն անոնց, որոնք կը փափաքին Պրուսայի Ներամարածական փորձարանին դասախօսութեանց հետեւիլ, թէ նոյն վարժարանին դասերը պիտի սկսին 1907 մարտ 24ին (Հ. Տ.)։ Ընդունելութեան պայմանները են հետեւեալները.—Աշակերտիլ փափաքողները պէտք է առնուազն 17 տարու ըլլան։ Տարիքի մասին ո և է գիջողութիւն չըլլար։ Մուտքի քննութիւնը սա նիւթերուն վրայ պիտի կատարուի. 1. Թուաբանութիւն։ 2. Երկրին մէջ խօսուած լեզուներէն մէկուն վրայ ծանօթութիւն։ Քննութիւնները Թուրքերէն լեզուով պիտի կատարուին։ Աշակերտիլ փափաքողները, վերոյիշեալ թուականէն առաջ, պարտին իրենց խնդրանքն ուղղել Ներամարածական վարժարանին Տնօրէնին և վերաքացման օրը ներկայանալ վարժարան, իրենց հետ ունենալով ծննդեան վկայագրին պատճէնը, բարի վարքի վկայագիր մը և պատուաստի վկայական մը։ 24—3

3/16 յուն. 1907
Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅՑ.
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
ԱՊԱՌՈՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուն. 28ին, Սիրֆասսի, Սեւ ծովէն
Փետր. 5ին, Փրեժի, Մարսիլիայէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Յուն. 23ին, Մինկրէլի, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Յուն. 29ին, Սիրֆասսի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Փետր. 6ին, Փրեժի, Տրապիզոն և Պաթում։

Ա	կարգ Փարիզի համար	200	Ֆր
»	» Մարսիլիոյ »	160	»
Բ	» Բարիզի »	150	»
»	» Մարսիլիոյ »	120	»

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։
15 50—42 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1906 Նոյեմբեր 1 Ն. Տ. հինգշաբթի օրէն սկսեալ

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԵԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք թ. 222 խառն առ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. թ. 22 խառն ի. կ.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
12 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն.	3 —
12 42	» Կէօքճէ Քըրք	մկն.	2 20
1 39	» Սապօնճը Պունար	»	1 38
2 33	» Ալաեունտ	»	12 42
3 15	» Չէքիրլէր	»	11 53
4 10	» Տէօյէր	»	11 5
4 93	» Իհսանիյէ	»	10 20
5 3	» Համամ	»	9 53
5 14	» Կազլիկէօլ համամ	»	9 44
6 1	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	9 13
6 41	» Պէօյիւք Չօպանլար	»	8 20
7 36	» Չայ	»	7 33
8 21	» Իսհագլու	»	6 40
8 45	» Եասսիան	»	6 15
9 16	» Աք շէհիր	»	5 53
9 48	» Ազարի քէօյ	»	5 12
10 30	» Զավուշճը քէօյ	»	4 35
11 8	» Իլկին	»	4 3
11 55	» Գատըն-Խանը	»	3 9
12 50	» Սէրայ-Ինի	»	2 27
1 22	» Մէյտան	»	1 47
2 22	» Պունար-Պաշը	»	12 42
3 3	ժմն. Գոնեա	մկն.	12 —
իրիկ.			առտ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառք. թ. 122 խառն Առտ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կառք. թ. 2։ խառն իրիկն.
Ժ. Վ.			Ժ. Վ.
1 —	մկն. Էսկի Շէհիր	ժմն.	11 —
1 44	» Աք Պունար	մկն.	10 18
2 24	» Սիրրի Քէօյ	»	9 46
3 4	» Պէյլիք Ախուր	»	8 58
4 9	» Սարիքէօյ	»	8 1
4 53	» Պիչէր	»	7 4
5 35	» Սաքըլէր	»	6 27
6 9	» Պէյլիք Քէօփրիւ	»	6 —
7 3	» Բօլաթլը	»	5 16
8 21	» Մալը Քէօյ	»	3 49
9 15	» Սինճան Քէօյ	»	2 47
10 —	ժմն. Էնկիւրիւ	մկն.	2 —
իրկն.			առտ.

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Կառախումբ թ. 322 խառն Առտ.	ԵՐԹ Կառախումբ թ. 324 խառն Իրին.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 321 խառն Առտ.	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 323 խառն Իրին.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
2 35	1 45	մկն. Ալայունտ ժմն.	2	12 5
2 55	2 5	ժմն. Քէօթահեա մկն.	1 40	11 45

ՀԱՄԻՏԻԷ — ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ	ԵՐԹ Կառախումբ թ. 42 խառն իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ թ. 421 խառն առտու	ԴԱՐՁ Կառախումբ
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
6 23	7 53	ժմն. Ատա-Բազար մկն.	5 17	6 47
6 5	7 35	մկն. Համիտիէ ժմն.	5 35	7 05

9—10

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 36 միլիոն
քրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են։ Ցիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 100 ոսկիէն վար գումարներու համար իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով

3	օր	100—150	ոսկի գումարի	համար
6	»	151—200	»	»
10	»	201—500	»	»
15	»	501—1000	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսին պարունակած գումարը։

Վիէնըր Պանք-Ֆէրայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անշարժաց անունով, բայց այդ պարագային նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ։ Վիէնըր Պանք Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

՚Ը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբոքումները, յօդացաւը, ճմլում, վէրք եւն. աննման դեղ այտուցքներու և կոշտի համար։
Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. փնտռել մեր ստորագրութիւնը 18—10

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոն	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սաֆֆօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	372	Միքատօ	3557	Տիբբիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1 57	Սիլվիօ	119
Աթիսոքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սփէրօ	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իաքօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5 40	Նէրօ	1 33	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլասքատօ	1520	Ճունօ	1080	Օտրօ	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրաթօ	84	Քէլսօ	653	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիփսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քայրինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	17 0	Պալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Պոլօ	510	Վոլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վըլթուըն	239
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1443	Րինալտօ	1553	Իէտօ	1350
Գոլորատօ	4235	Կիտանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնա	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րոմէօ	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կըսանօ	1695	Մարէնկօ	1 73	Րոզարիօ	136	Մայօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.
Բլիօ շոգենաւը, Նաւապետ Արմսթրօնկ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.
Բլարօ շոգենաւը, Նաւապետ Պրլտոնկ, ամսոյս 20ին։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՏ
Թիւ 22 24, Պիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—45

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (46)

ԼԻԱՆ-ՆԵՐՕՆ

ԱԴԱՄԱՆԴՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԻՆ ՄԷՋ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՐՋԱԿԱԶԷՆՆԵՐՈՒ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ ՏԱՍՆԵՐՈՐԴ

ԱՐԴԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ

Եւ ահա յուսալից բացագանչութիւն մը արձակեց.

— Կառք մը կուգայ... ո՛հ Ռոմէնն է...

Կառքը կը մօտենար, փոշիէ ամպեր յարուցանելով։ Քիչ մը ետքը դանդաղեցաւ կառքին ընթացքը։

Ռոմէն, որ նշմարած էր կինը, կառապանին դրամը վճարեց ու վար ցատկեց։

— Լէնօրս, հո՛ս ես... սիրելիս, ո՜րքան երջանիկ կը զգամ ինքզինքս։

Թեւերով շրջապատեց կինը, և դգակը մէկդի առնելով, համբոյրներ ղրկեց Լէնօրի ճակտին վրայ։

— Սիրունիկ Լէնօրս, եթէ գիտնայիր։ Որքան զզջացի՝ երեկ իրիկուն քեզի հնազանդած չըլլալուս համար, հակառակ ունեցած փափաքիս։ Բայց այնպէս պարտէի ընել։ Հեզ սիրելիս, գաղտնիք մը կը պահէի քենէ, դժնդակ գաղտնիք մը։ Վերջապէս հասած է խոստովանութեան ժամը, անհունապէս քաղցր ժամ մը։ Այսուհետեւ պիտի կրնաս սրտիս կարդալ բաց գրքի մը պէս։ Քեզ չտխրեցնելու համար էր որ լուռ կը մնայի, բայց մեր դժբախտութիւններուն վերջը եկած է... Կը պաշտեմ քեզ...

Ռոմէն լռեց. կը թափէր իր չափազանց ուրախութեան պատճառը։ Ուստի Լէնօր չկրցաւ միջամտել ամուսնոյն խօսքը։

Ռոմէնի սեղմումէն ազատած, անոր ձեռքը բռնեց և փոքր սրահներն մէջ տարաւ։

— Հոս եկուր, ըսաւ մանկամարդ կինը, ուրկէ ոչ մարդ չտեսնէ։ Պէտք է որ իմանամ եղածը...

Երկար սարսուռ մը ցնցեց Լէնօրը...

— Ի՞նչ կայ, գոչեց քիմիագէտը, որ նոյն պահուն միայն նշմարած էր կնոջը չափազանց տժգունութիւնը։ Ի՞նչ կայ։ Դժբախտութի՞ւն մը պատահեցաւ։ Օհ, խօսէ՛։

Բայց խեղճ կինը կէս մեռուցած էր։

Ռոմէն հազիւ ատեն ունեցաւ իր կռուի բազուկներուն մէջ առնելու կինը։

— Խեղճ Լէնօր... իմ հեզ Լէնօրս, մրմնջեց Ռոմէն։

Լէնօր արհաւիրք ու զօրաւոր էր։ Իր դեղնութը վայրկեան մը իսկ չտեւեց։ Աչքը աչքերը նորէն բացաւ, ժպտեցաւ, ուզեց խօսիլ, յետոյ ջղաձգական հեծկլտուքներ ունեցաւ։

— Օհ, Ռոմէն, եթէ գիտնայիր... Սոսկալի դժբախտութիւն մը... Ի՜րքան պիտի տառապիս։

— Ի՞նչ կ'ըսես, սիրելիս։ Չեմ հասկնար, մրմնջեց Պ. տը Սէրիսօլ, փորձելով մանկամարդ կնոջ դժուարաւ արտաբերած խօսքերուն իմաստը հասկնալ։ Վշտացա՞ծ ես՝ երեկ իրիկուն ակամայ քենէ բաժնուած ըլլալուս համար։ Շփացած տղու կը նմանիս, սիրելիս։ Սակայն այս առտուան երկտողս կարդացիր հարկաւ...

— Ես վշտանամ քենէ... Ա՜հ, խեղճ բարեկամս...

— Բայց ի՞նչ կայ ուրեմն...

Լէնօր մրմնջեց.

— Բոլոր քաջութիւնդ ամփոփէ։

— Կ'ահաբեկես զիս... դիմամբ կ'ընես, այնպէս չէ՞։ Կ'ուզես միտքս պատրաստել։

Ռոմէն սարսուռ մը զգաց։ Բուռն անձկութիւն մը պատեց սիրտը։

— Օ՜հ, Աստուած իմ... Տիմնը բա՞ն մը եղաւ, գոչեց Ռոմէն։

— Ո՛չ, ո՛չ, ապահով եղիր այդ մասին։ Հիմա պառկած է ան և հրեշտակներուն կը ժպտի իր հանդարտիկ քունին մէջ։

Քիմիագէտը վերջապէս շունչ առաւ։

— Եղբօրմէս, Բիէրէն գէշ լուրե՞ր առած ես միթէ...

— Այդ կողմէն բան մը չկայ, ըսաւ մանկամարդ կինը մեղմաձայն։ Բայց սրտի եղբայր մըն ալ ունիս... շատ սիրելի եղբայր մը, զոր ճակատագիրը երէկ Սէրիսօլ բերաւ...

— Ալեքսանտրի՞ համար կ'ըսես... Օ՜հ, Լէնօր, շուտ խօսէ. ամէն բան լսելու պատրաստ եմ... Ի՞նչ եկաւ գլխուն...

— Ալա՜ս, Ռոմէն, մեռաւ։

— Մեռա՞ւ մի, գոչեց գիտունը ընդոստ վեր ցատկելով։ Բայց կարելի բան չէ։ Երէկ իրիկուն կատարելապէս քաջառողջ էր։ Ա՜հ, կը կռահեմ, այնքան վտանգաւոր կլիմաներու ներքեւ ճամբորդած է որ... Տենդի ծանր տագնապ մը ունեցած է, որուն յաջորդած ըլլալու է ուշաթափութիւն մը։ Խելայեղ դարձած, իրական մահ կարծեր էք այդ առերեւոյթ մահը։ Պէտք է բժիշկին վազել և բացատրել պարագան։ Ա՜հ, Լէնօր, վայրկեանները թանկագին են. ինչո՞ւ համար վար կը դնես զիս...

Ռոմէն արդարեւ առաջ նետուեցաւ, բայց մանկամարդ կինը կեցուց ամուսինը։ Իր փափուկ թեւերով Ռոմէնի վիզը փաթթուեցաւ և աննկարագրելի կարեկցութեան շեշտով մը ըսաւ.

—Սիրելիս, սիրտդ խորապէս վշտացնելու համար է որ սոսկալի յայտնութիւնը չեմ ըսած։ Բայց ատենը եկած է ալ խօսելու, քանի որ միջոց չկայ բաժակը հեռացնելու շրթունքէդ։ Ալեքսանտր Նարժաք սրդարեւ մեռած է։ Իր ամբողջ ազնիւ արիւնը հոսած է... Սպաննուած է ան։

Ճիչ մը թռաւ Ռոմէնի շրթունքներէն։ Կապոյտ քօղ մը տարածուեցաւ իր աղւոր դէմքին վրայ։ Իր գանգուրկոտ թեւով բռնեց փոքր ծառ մը և ծառին բունին կրթնեցաւ, որ կը սարսռար իր սեղմումին տակ։

—Սպաննուա՞ծ մի... օ՜հ, Աստուած իմ, խօսէ՛, Լէնօր։

—Այո՛, հեզ սիրելիս, ըսաւ մանկամարդ կինը դողդոջ կերպով։ Հիմա ամէն ինչ պիտի իմանաս։ Պ. տը Նարժաք այս գիշեր սպաննուած է իր անկողնին մէջ։

— Մեծդ Աստուած, իմ երդիքիս տակ...

—Մանօն, որ այս առտու գաւաթ մը կաթ տարած էր Պ. տը Նարժաքի սենեակը, կոկորդը կտրուած վիճակի մէջ գտեր է զանի, յարեց Լէնօր։ Նախ բժիշկը եկաւ քննեց, և յետոյ դատական պաշտօնեաները փութացին։ Ընդհանուր դատախազը, հարցաքննիչ դատաւորը, քարտուղարը, ոստիկան մը և երկու ոստիկան-զինուոր դղեակը կը գտնուին դեռ։ Բացակայութեանդ վրայ մտատանջութիւն կը յայտնեն և մեծ անհամբերութեամբ կը սպասեն քեզի։ Մանօն, սենեկապանուհին և պարտիզպանները հարցաքննուեցան ըստ օրինի։ Ես ալ երկու անգամ հարցաքննուեցայ։ Պ. տը Բարրման ամենէն անխորհրդապահ հարցումներն ուղղեց ինծի շատ բարեկիրթ ձեւի տակ։ Յոստովմանահայրի մը պէս պատասխանեցի անոր, սա համոզումով թէ արդարութեան շահուն համար էր որ այդքան խիստ հարցաքննութիւն մը կը կատարուէր։ Յետոյ, խորհելով որ վերադարձի ժամը հասած է, փոքր դուռնէն դուրս սպրդեցայ, որպէս զի առաջին անգամ քեզ տեսնեմ և սիրտդ խոցող ցաւալի իրողութիւնը աստիճանաբար իմաց տամ քեզի։

—Շնորհակալ եմ, Լէնօր, մրմնջեց Ռոմէն, մինչ խոշոր արցունքներ փայլուն ակօս մը կը ձեւացնէին այտերուն վրայ։ Խեղճ Նարժաք, տարիներէ ի վեր տեսած չէի զինքը, և որ դղեակ եկաւ մեռնելու համար։ Կարելի՞ բան է միթէ... Սէրիսօլի մէջ սպաննուի՜ Նարժաք, ինք որ երջանկութիւնը բերած էր իր հետ։

(Շարունակելի)